

SPIS TREŚCI

1.	Informacje ogólne o Norwegii	3
1.1.	Informacje geograficzne	3
1.2.	Cechy charakterystyczne Norwegii	3
1.3.	Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy	4
1.4.	Telefony alarmowe i informacyjne	5
1.5.	Adresy polskich placówek dyplomatycznych	5
1.6.	Adresy stron internetowych zawierających szczegółowe informacje o Norwegii	6
2.	Praca w Norwegii	7
2.1.	Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Norwegii	7
2.1.1.	Zasady dostępu obywateli Polski do norweskiego rynku pracy	7
2.1.2.	Zezwolenie na pobyt z możliwością podjęcia pracy.....	8
2.1.3.	Urząd Ewidencji Ludności.....	9
2.1.4.	Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Norwegii	9
2.1.5.	Rodzaje organizacji gospodarczych w Norwegii.....	10
2.1.6.	Nostryfikacja zawodów.....	11
2.2.	Sposoby poszukiwania pracy w Norwegii	12
2.2.1.	Publiczne służby zatrudnienia	12
2.2.2.	Europejskie Służby Zatrudnienia EURES	12
2.2.3.	Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy	12
2.2.4.	Prasa	12
2.2.5.	Związki Zawodowe.....	12
2.2.6.	Inne sposoby poszukiwania pracy	13
2.2.7.	Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty – CV, list motywacyjny i inne)	13
2.3.	Warunki pracy	14
2.3.1.	Rodzaje umów o pracę	14
2.3.2.	Czas pracy	15
2.3.3.	Urlop wypoczynkowy	15
2.3.4.	Wynagrodzenie za pracę	16
2.3.5.	Państwowa Inspekcja Pracy	16
2.4.	Podatki	17
2.4.1.	Podatek dochodowy od osób fizycznych	17
2.4.2.	Podatek VAT	18

2.4.3.	Inne podatki i opłaty lokalne	19
2.4.4.	Władze podatkowe.....	20
2.5.	Zabezpieczenie społeczne	20
2.5.1.	Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania	20
2.5.1.1.	Emerytura	20
2.5.1.2.	Świadczenia z tytułu choroby	21
2.5.1.3.	Świadczenia z tytułu macierzyństwa/adopcji	21
2.5.1.4.	Renta z tytułu niezdolności do pracy	22
2.5.1.5.	Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych	22
2.5.2.	Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania	23
2.5.2.1.	Świadczenia rodzinne	23
2.5.2.2.	Świadczenia z tytułu bezrobocia	23
3.	Warunki życia	25
3.1.	Zakwaterowanie	25
3.2.	Prawo jazdy	27
3.3.	System edukacji	28
3.3.1.	Szkoły podstawowe i gimnazja.....	28
3.3.2.	Szkoły średnie.....	29
3.3.3.	Kształcenie ustawiczne.....	30
3.3.4.	Szkolnictwo wyższe.....	31
3.3.5.	Studia w Norwegii dla cudzoziemców.....	31
3.4.	Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych	35
3.5.	Kursy języka narodowego	36
3.6.	System opieki zdrowotnej	38
3.6.1.	Ogólne zasady dostępu do usług medycznych	38
3.6.2.	Ubezpieczenie zdrowotne	38
3.6.3.	Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Norwegii	38

1. Informacje ogólne o Norwegii

1.1. Informacje geograficzne

Norwegia – państwo położone w Europie Północnej, na Półwyspie Skandynawskim, na wybrzeżu Morza Północnego i Oceanu Atlantyckiego, na zachód od Szwecji. Norwegia zajmuje obszar 387 000 kilometrów kwadratowych i jest siódmym co do wielkości krajem Europy. Oprócz wspólnej granicy ze Szwecją, Finlandią i Rosją Norwegia ma wyjątkowo długą linię brzegową oraz około 50.000 przybrzeżnych wysp. Administracyjnie podlegają Norwegii też Jan Mayen, archipelag Svalbard, Wyspa Bouveta, Wyspa Piotra I i Ziemia Królowej Maud na Antarktydzie (dwie ostatnie zgodnie z Traktatem Antarktycznym). Norwegia to kraj górzysty, a góry i płaskowyże usytuowane w głębi lądu ostro opadają w kierunku wybrzeża. Charakterystycznym elementem zachodniej linii brzegowej są długie i wąskie zatoki morskie zwane *fiordami*, stanowiące w istocie podmorskie przedłużenie dolin. Jedną czwartą powierzchni kraju pokrywają lasy, a około 4 procent stanowią obszary uprawne.

Klimat Norwegii jest umiarkowany ciepły na południu, subpolarny na północy i wschodzie, średnia temperatura w Oslo waha się od 4,7 °C w styczniu, do 17,3 °C w lipcu.

Dodatkowe informacje o klimacie Norwegii można uzyskać pod następującym adresem internetowym:

www.met.no

met.inst@met.no

Ludność

Norwegię zamieszkuje ponad 4,6 miliona ludzi (stan na 2006 r.), z czego około 387 000 to obywatele innych państw. Z państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego najliczniej reprezentowana jest Szwecja, Dania, Wielka Brytania oraz Niemcy. Imigranci spoza państw EOG to przede wszystkim obywatele Pakistanu, Wietnamu, Turcji, Sri Lanki, Somalii oraz Indii. Ludność jest skupiona głównie w południowej części kraju, w regionie Oslofjorden oraz na wybrzeżach. W miastach mieszka około 3,3 miliona osób. Największą aglomeracją jest Oslo. Średnia gęstość zaludnienia aglomeracji wynosi 3787 osób na km². Inne duże miasta Norwegii to Bergen, Stavanger, Trondheim, Kristiansand.

1.2. Cechy charakterystyczne Norwegii

Ustrój: monarchia konstytucyjna

Stolica: Oslo (ok. 538 tys. mieszkańców)

Główne miasta: Oslo, Bergen (242 tys. mieszkańców), Trondheim (158 tys. mieszkańców), Stavanger (115 tys. mieszkańców), Kristianland (76 tys. mieszkańców)

Podział administracyjny: Norwegia jest podzielona na 5 regionów (landsdeler) 19 okręgów (fylker) i 433 gminy (stan na 2003 rok).

Język urzędowy: norweski

Język norweski występuje w dwóch zbliżonych postaciach: Bokmaal (podstawowa odmiana) i Nynorsk, oparty przede wszystkim na dialektach norweskiej prowincji.

Zazwyczaj znajomość języka norweskiego lub innego języka skandynawskiego jest niezbędna do uzyskania pracy w Norwegii. Mimo to, do wykonywania pewnych zawodów w rolnictwie i rybołówstwie oraz na niektórych stanowiskach w hotelarstwie i gastronomii, wystarczająca może okazać się znajomość języka angielskiego.

Osoby poszukujące zatrudnienia w Norwegii powinny w miarę możliwości rozpocząć naukę norweskiego w swoim kraju. W Polsce kursy języka norweskiego prowadzone są m.in. przez Towarzystwo Norwesko-Polskie, które działa przy Ambasadzie Królestwa Norwegii w Warszawie www.amb-norwegia.pl/Norwayinpoland/teachingnorwegian/Nauka.htm

Lokalne władze norweskie udzielają informacji o kursach języka norweskiego dla osób już przebywających w Norwegii. Kursy języka norweskiego są również prowadzone przez norweskie uniwersytety i prywatne szkoły językowe, których adresy można znaleźć na stronie internetowej www.gulesider.no (w polu wyszukiwania należy wpisać słowo „spraskoler”).

Największą norweską instytucją oferującą ogólnokrajowe kursy językowe jest Stowarzyszenie Kształcenia Dorosłych – Folkeuniversitetet – www.fu.no

Obowiązująca waluta: korona norweska: 1NOK.

Wymiana walut jest prowadzona we wszystkich bankach, kantorach, hotelach i urzędach pocztowych (są czynne dłużej niż banki).Większość banków jest czynna od 8.15 do 15.30 od poniedziałku do piątku. Wiele z nich jest otwarta dłużej jednego dnia w tygodniu. Dużo większych banków jest czynne również w soboty. W niedziele banki są nieczynne. Wymiany pieniędzy najlepiej dokonywać w bankach, urzędach pocztowych i bankomatach(Minibank) ponieważ w kantorach i hotelach jest pobierana wysoka prowizja. Bankomaty ulokowane są w wielu punktach praktycznie w każdym mieście w bankach, urzędach pocztowych, supermarketach, lotniskach, głównych ulicach większych i mniejszych miast. Największą siecią kantorów wymiany walut w Norwegii jest FOREX. Korzystanie z kart kredytowych jest powszechne. Niewykorzystane korony można bez problemu wymienić na inną walutę. Wskazane jest posługiwanie się kartami kredytowymi lub euroczekami. Korona norweska jest stabilną walutą, roczna inflacja wynosi 2–3.

Przepisy wjazdowe. Obywatele polscy korzystają z prawa do swobodnego przepływu osób w ramach Unii Europejskiej/Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Dokumentem podróży uprawniającym do bezwizowego wjazdu i pobytu (niezależnie od jego celu) na terytorium Królestwa Norwegii jest paszport (ważny minimum 3 miesiące dłużej niż planowany okres pobytu) bądź dowód osobisty . Pobyt ten nie może przekraczać 90 dni. Norwegia, podobnie jak Polska, należy do strefy Schengen, czego konsekwencją jest brak kontroli dokumentów uprawniających do podróży na granicach lądowych i morskich (od 21 grudnia 2007 r.) i na lotniskach (od końca marca 2008 r.). Stan ten nie zwalnia obywateli polskich od obowiązku posiadania ważnego paszportu lub dowodu osobistego, który na życzenie odpowiednich władz należy okazać.

Od 1 maja 2004 r. brak niezbędnych środków finansowych na czas pobytu w Norwegii nie może stanowić powodu odmowy wjazdu lub wydalenia obywatela RP z Norwegii. Należy jednak pamiętać, że obywatel polski przebywający w Norwegii w charakterze turysty lub osoby poszukującej pracy nie może być beneficjentem pomocy socjalnej i musi samodzielnie ponosić koszty swojego pobytu

1.3. Powszechne święta narodowe i dni wolne od pracy

1 stycznia -Nowy Rok – Nyttarsdag

Wielki Czwartek – Skjartorsdag

Wielki Piątek – Langfredag

Niedziela Wielkanocna – Paskedag

Poniedziałek Wielkanocny – Paskedag

1 maja Święto Pracy/święto Maja

Wniebowstąpienie – Kr. himmelfartsdag – połowa maja

Dzień Konstytucji – Grunnlovsdag – 17 V – święto państwowe

Zielone Świątki – Pinsedag – siódma niedziela i poniedziałek po Wielkanocy

25 grudnia - Boże Narodzenie – Juledag

26 grudnia – dzień Św. Stefana

1.4. Telefony alarmowe i informacyjne

Straż pożarna (Brann) – 110

Policja (Politi) – 112

Pomoc medyczna (Ambulanse) – 113

Informacja telefoniczna (krajowa) – 180

Informacja telefoniczna (międzynarodowa) – 181

Wysyłanie telegramów (z telefonu prywatnego i publicznego) - 0138

1.5. Adresy polskich placówek dyplomatycznych

Ambasada RP w Oslo

Olav Kyrres Plass 1, 0244 Oslo

tel: (0047) 24 110 850/870

fax: (0047) 22 444 839

e-mail: ambpol@online.no

<http://www.oslo.polemb.net/>

Ambasada Królestwa Norwegii w Warszawie

ul. Chopina 2A, 00-559 Warszawa

tel.(22) 696 40 30

fax: (22) 628 09 38

Godziny urzędowania:

czas zimowy: od 15. września do 14. maja:

pon. - piątek 08.30 - 16.15

czas letni: 15. maja - 14. września:

pon. - piątek 08.30 - 15.30

<http://www.amb-norwegia.pl>

Dział Konsularny Ambasady Norwegii w Warszawie

ul. Chopina 2A, 00-559 Warszawa

tel. (22) 629 09 36

fax: (22) 629 80 05

Godziny urzędowania: pon.–pt. 10–13 (oprócz środy)

Sekretarz Pan Frode Hande

Konsulat Królestwa Norwegii w Gdyni

ul. T. Wendy 15, 81-341 Gdynia

tel. (58) 661 80 04

fax: (58) 661 80 05

e-mail: norconsulate@mar-law.pl
Godziny urzędowania: pon, śr, pt. 10.00–12.00
Konsul Honorowy: Pan Michał Rzeszewicz

Konsulat Królestwa Norwegii w Krakowie

ul. Mazowiecka 25, 30-019 Kraków
tel. (12) 633 03 76
fax: (12) 633 03 51
e-mail: norkons_kr@wp.pl
Godziny urzędowania: pon-pt 10:00-13:00
Konsul Honorowy: Pan Marian Mikołajski

Konsulat Norwegii w Szczecinie

Al. Niepodległości 17, 70-412 Szczecin
tel. (91) 812 14 30
fax: (91) 812 14 35
e-mail: konsulat@kancelaria-szczecin.pl
Godziny urzędowania: pon. - piątek 9.00 - 12.00 i 14.00 - 15.00
Konsul Honorowy: Pan Jan Antoni Kubiak

1.6. Adresy stron internetowych zawierających szczegółowe informacje o Norwegii

Informacja ogólna o życiu w Norwegii (przepisy, porady) - strona po polsku
http://www.nyinorge.no/modules/module_123/proxy.asp?C=308&D=1&I=0

Norweska inspekcja pracy – jeżeli masz kłopoty z pracodawcą, pracą, umową, wypłatą zgłoś tutaj – strona po angielsku
<http://www.arbeidstilsynet.no/c26840/artikkel/vis.html?tid=29289>

Norweski Urząd do Spraw Cudzoziemców (legalizacja pobytu) - strona po polsku
<http://www.udi.no/templates/Page.aspx?id=4421>

Norweski Urząd Podatkowy - strona po angielsku
<http://www.skatteetaten.no/Templates/Emne.aspx?id=7429&epslanguage=NO>
<http://www.skatteetaten.no/Templates/Brosjyre.aspx?id=57478&epslanguage=NO> – poradnik w j. polskim „Pracownik zagraniczny zatrudniony u norweskiego pracodawcy”

Norweski Zakład Ubezpieczeń Społecznych – strona dostępna po angielsku
<http://www.nav.no>

Norweski Urząd Celny – strona po angielsku
<http://www.toll.no/default.aspx?id=3&epslanguage=EN>

Norweska Policja - strona dostępna w wersji angielskiej
http://www.politi.no/portal/page?_pageid=34,49015&_dad=portal&_schema=PORTAL

<http://www.amb-norwegia.pl> – oficjalna strona Norwegii w Polsce

<http://english.norge.no> – rządowa, oficjalna strona o Norwegii dostępna w języku angielskim

<http://www.norway.com> – wirtualny przewodnik po Norwegii w języku angielskim (głównie informacje turystyczne, także z wyszczególnieniem większych i ciekawszych miast, mapka, porady

dotyczące wynajmu samochodów oraz tego gdzie się zatrzymać; oprócz tego informacje biznesowe i najważniejsze rzeczy, które każdy turysta przed wyjazdem powinien wiedzieć)

<http://www.ssb.no/biblioteket/datashop/> – informacje szczegółowe na temat Norwegii, możliwość zadawania pytań, statystyki

<http://odin.dep.no/odin/global/depliste-en/index-b-n-a.html> – Norweski rząd i ministerstwa

<http://www.aftenposten.no/english/> – Aftenposten (norweska gazeta z wiadomościami po angielsku)

<http://www.norwaves.com> – norweski portal w 16 dostępnych wersjach językowych, również po polsku; linki do wszelkich przydatnych stron norweskich

<http://www.norway.org> – strona stworzona przez Ambasadę Norwegii w USA w języku angielskim i norweskim (polityka, ekonomia, kultura, wize i sprawy konsularne)

<http://www.visitnorway.com/> – portal z informacją turystyczną

2. Praca w Norwegii

2.1. Podejmowanie pracy przez obywateli Polski w Norwegii

2.1.1. Zasady dostępu obywateli Polski do norweskiego rynku pracy

Obywatele polscy mogą przebywać w Norwegii w celu poszukiwania pracy przez okres do 6 miesięcy, pod warunkiem zarejestrowania się w norweskim urzędzie pracy NAV – www.nav.no w przeciwnym wypadku okres dozwolonego pobytu wynosi 3 miesiące.

Przed podjęciem pracy wymagane jest uzyskanie zezwolenia na pobyt z prawem podjęcia pracy, o które można się starać zarówno w norweskich placówkach dyplomatyczno-konsularnych, jak i przez osobiste stawienie się w komisariacie policji na terenie Norwegii. Wniosek o zezwolenie na pobyt z prawem pracy może także w imieniu pracownika złożyć upoważniony przez niego pracodawca.

Zezwolenie nie jest zależne od konkretnego typu pracy, jej miejsca ani kwalifikacji zawodowych. W przypadku zmiany pracy nie wymaga się powtórnego wnioskowania o zezwolenie. Jeżeli jest prawdopodobne, że wniosek danej osoby zostanie rozpatrzony pozytywnie przez Urząd ds. Cudzoziemców, policja może wydać pracownikowi tymczasowe pozwolenie na pracę.

Regulacje okresu przejściowego dotyczą wyłącznie pracowników tzn. osób mających relacje zatrudnienia w Norwegii.

Regulacje okresu przejściowego nie dotyczą następujących grup:

- usługodawców (np. osób zatrudnionych u zagranicznego pracodawcy, wykonującego w imieniu tegoż pracodawcy usługi/zlecenia w Norwegii),
- osób pracujących na własny rachunek tj. prowadzących działalność gospodarczą zarejestrowaną w jednym w wyżej wymienionych państwach,
- studentów (studiujących w Norwegii).

Pozwolenie w oparciu o regulacje przejściowe może być udzielone wyłącznie obywatelom krajów objętych regulacją (m. in. Polska) a nie obywatelom innych krajów posiadających pozwolenie na pracę lub pobyt w tychże krajach. Zgodnie z regulacjami UE/EOG zezwolenie na pracę nie stanowi podstawy wydania zezwolenia na osiedlenie się

Praca jako „au pair”

Młodzi cudzoziemcy (między 18 - 30 rokiem życia) mogą opiekować się dziećmi w rodzinach norweskich, ucząc się równocześnie języka norweskiego i poznając kraj i kulturę. „Au pair” pracuje i mieszka u rodziny norweskiej w zamian za utrzymanie, mieszkanie i kieszonkowe. Trzeba mieć konkretną ofertę zatrudnienia jako "au pair" przed złożeniem wniosku o pozwolenie na pracę. Pozwolenie takie może zostać udzielone zanim osoba ta przyjedzie do Norwegii ubiegając się o taką zgodę poprzez Konsulaty w kraju swojego zamieszkania. Można ubiegać się również poprzez policję w Norwegii lecz nie wolno zacząć pracować dopóki takie zezwolenie nie będzie udzielone. Pozwolenie na pracę jako "au pair" może zostać udzielone na okres do 2 lat i nie stanowi ono podstawy uzyskania pozwolenia na osiedlenie się.

Pracownik sezonowy

Pracownik sezonowy to cudzoziemiec wykonujący pracę typowo sezonową, jak na przykład zbiory plonów w rolnictwie, zbieranie jagód w lesie lub zastępstwa w sezonie urlopowym. Pozwolenie na pracę jako pracownik sezonowy można otrzymać na okres do sześciu miesięcy. Cudzoziemiec **musi** posiadać konkretny kontrakt zanim rozpocznie starania o pozwolenie na pracę sezonową. Warunki płacy i pracy nie mogą być gorsze niż warunki, które są normalne w Norwegii. Osoba przebywająca w Norwegii legalnie i pragnąca pracować sezonowo, może starać się o pozwolenie na pracę sezonową w Norwegii. Pozwolenie na pracę sezonową nie stwarza podstaw do uzyskania pozwolenia na osiedlenie się. Pozwolenie takie jest ogólne i nie jest ono ograniczone do określonego miejsca pracy. Pozwolenie tego typu udzielane jest z reguły na okres pięciu lat i można je odnowić, jednakże nie stwarza ono podstaw do uzyskania pozwolenia na osiedlenie się.

Wniosek o pozwolenie na pobyt/pracę: [Application after 1 May 2004.dot](#)

Link do stron UDI z informacjami po angielsku:

<http://www.udi.no/templates/PageURL.aspx?id=4553>

2.1.2. Warunki otrzymania zezwolenia na pobyt z możliwością podjęcia pracy.

Przed złożeniem wniosku o zezwolenie na pobyt z możliwością podjęcia pracy wymagane jest otrzymanie oferty pracy na pełnym etacie (40 godzin tygodniowo). Warunki pracy i płacy muszą odpowiadać warunkom oferowanym pracownikom norweskim zatrudnionym na stanowiskach tego samego typu (stawki płac zgodne z umowami zbiorowymi lub stawkami normalnymi dla danego miejsca i zawodu). Umowa o pracę musi być podpisana zarówno przez pracownika jak i pracodawcę

Do wniosku o wydanie zezwolenia na pobyt z możliwością podjęcia pracy należy dołączyć:

- wypełniony formularz wraz ze zdjęciem,
- poświadczenie zatrudnienia lub umowę o pracę wraz z wypełnionym pkt 5 poświadczenia zatrudnienia (podpisane przez pracodawcę i pracownika); pracodawca jest zobowiązany do podania wysokości płacy i warunków pracy na specjalnym formularzu oraz potwierdzić własnoręcznym podpisem, że spełniają one wymogi norweskiego prawa pracy,
- ważny paszport

Jeżeli w imieniu pracownika wniosek składa pracodawca, należy dołączyć ponadto:

- upoważnienie (sporządzone na specjalnym formularzu),

- poświadczoną kopię paszportu pracownika (w takim przypadku oryginalny paszport pracownik musi okazać odbierając osobiście zezwolenie).

Złożenie i rozpatrzenie wniosku jest bezpłatne.

Formularze można znaleźć na stronach internetowych Urzędu ds. Cudzoziemców pod adresem: <http://www.udi.no> na których zamieszczone są szczegółowe informacje (również w języku polskim) dotyczące poszczególnego rodzaju zezwoleń lub otrzymać w norweskich placówkach dyplomatyczno-konsularnych bądź komisariatach policji na terenie Norwegii.

Formularze należy dokładnie wypełnić. Braki w złożonej dokumentacji mogą być przyczyną negatywnego rozpatrzenia wniosku.

Więcej informacji:

Dodatkowe informacje w wersji elektronicznej dostępne są na stronie internetowej Ambasady RP w Oslo (www.oslo.polemb.net) oraz na stronie Ministerstwa Spraw Zagranicznych (www.msz.gov.pl) w dziale Informacje konsularne – „Informacje dla obywateli polskich udających się do innych krajów UE/EOG”.

2.1.3. Urząd Ewidencji Ludności (Folkeregisteret)

Po znalezieniu pracy należy zarejestrować się w najbliższym Urzędzie Ewidencji Ludności. Zależnie od czasu pobytu danej osoby otrzymuje ona w Urzędzie Ewidencji Ludności tymczasowy numer ID bądź też osobisty numer ID. Urząd Ewidencji Ludności znajduje się w tym samym budynku/ biurze , co urząd podatkowy. Dodatkowe informacje i adresy można znaleźć na stronie www.folkeregisteret.no

2.1.4. Prowadzenie własnej działalności gospodarczej w Norwegii

Obywatele polscy mogą bez ograniczeń rejestrować w Norwegii działalność gospodarczą. W większości przypadków rejestracja w przypadku samo-zatrudnienia jest opcjonalna; można także świadczyć usługi w oparciu o rejestrację dokonaną za granicą – np. w Polsce. Pozostając w Norwegii powyżej 3 miesięcy, osoby samo-zatrudnione zobowiązane są uzyskać zezwolenie na pobyt, którego podstawą jest wykazanie osiągnięcia z tytułu prowadzonej działalności odpowiednich dochodów.

Osoby zamierzające rozpocząć własną działalność gospodarczą w Norwegii znajdą wiele przydatnych informacji w internetowym serwisie Wydziału Promocji, Handlu i Inwestycji Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Oslo pod adresem internetowym:

http://www.wehoslo.com/pl/index2_files/zakfirmn.htm

Jednym z głównych zadań Wydziału jest wspieranie i rozwój kontaktów biznesowych pomiędzy Polską i Norwegią. Między innymi ta działalność obejmuje pomoc w nawiązywaniu kontaktów handlowych oraz udostępnianie informacji na temat rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej w Norwegii.

Polskie przedsiębiorstwa mogą bez ograniczeń delegować pracowników do pracy w Norwegii. W przypadku, gdy pobyt pracowników nie przekracza 3 miesięcy, nie ma wymogu zawiadamiania o tym organów imigracyjnych ani uzyskiwania zezwoleń na pobyt. W przypadku pobytu pracowników przez okres przekraczający 3 miesiące, są oni zobowiązani do złożenia wniosków o zezwolenie na pobyt. Pracownicy powinni mieć zaświadczenie o zatrudnieniu w macierzystej firmie oraz uzyskane przed wyjazdem zaświadczenie E101, (<http://www.nfz.gov.pl>), uprawniające do korzystania ze świadczeń medycznych w kraju wykonywania pracy .

Więcej informacji z tego zakresu:

[http:// www.bedin.no](http://www.bedin.no)

Można również skorzystać z bezpłatnej pomocy telefonicznej Narvikstelefonene : + 47 800 33 840

<http://www.firma.no> – wszystkie niezbędne informacje, które powinna wiedzieć osoba zakładająca działalność gospodarczą w Norwegii

<http://www.amb-norwegia.pl/business/>

<http://www.eures.europa.eu>

<http://www.nortrade.com> – The Official Norwegian Trade Portal

<http://www.chamber.no> – Oslo Izba Handlowa

<http://odin.dep.no/odin/engelsk/> – Ministerstwo Spraw Zagranicznych

<http://odin.dep.no/fin/engelsk/bn.html> – Ministerstwo Finansów

2.1.5. Rodzaje organizacji gospodarczych w Norwegii

- spółka AS (Aksjeselskap) - prywatna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (odpowiednik polskiej spółki z o.o.)
- spółka ASA - (allmennaksjeselska) publiczna spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (odpowiednik polskiej spółki akcyjnej)
- ANS – ansvarlig selskap -spółki z nieograniczoną odpowiedzialnością (odpowiedzialność solidarna)
- DA – delt ansvar - spółki z nieograniczoną odpowiedzialnością (odpowiedzialność kolektywna – każdy z właścicieli odpowiada proporcjonalnie do swojego wkładu)
- filial - oddział firmy zagranicznej
- selvstendig næringsdrivende firma – działalność na własny rachunek

W celu uzyskania szczegółowych informacji dotyczących tych należy w pierwszej kolejności zapoznać się z opisem zamieszczonym na:

http://www.bedin.no/php/d_emneside_eng/cf/hApp_102/hPKey_1529/hDKey_2 oraz z ustawodawstwem norweskim

Akty prawne regulujące działalność spółek AS i ASA

<http://www.lovdato.no/all/nl-19970613-044.html> - Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) – LOV 1997-06-13-44

<http://www.lovdato.no/all/nl-19970613-045.html> - Lov om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) - LOV-1997-06-13-45

Filia firmy zagranicznej (Filial av utenlandskaksjeselskap)

Oddziały są najczęściej stosowanymi formami działalności wśród zagranicznych inwestorów. W przypadku oddziału firmy zagranicznej nie wymagany jest kapitał założycielski.

Rejestracja oddziału jest tańsza od rejestracji spółki – kosztuje 2.500 NOK (informacja na rok 2007). Wymienione poniżej dokumenty potwierdzone i przetłumaczone na język norweski należy dołączyć do wypełnionego formularza/wniosku o zarejestrowanie oddziału w Rejestrze Firm (Register of Companies) w Brønnøysund.

Informacje i dokumenty dotyczące głównej siedziby firmy:

- akt założycielski firmy;

- statut firmy;
- wypis z rejestru firm;
 - nazwa i adres głównej siedziby firmy;
 - forma prawna firmy (np. sp. z o.o.);
 - decyzja o utworzeniu oddziału firmy; wybór głównego dyrektora firmy;
 - ewentualne pełnomocnictwa;
 - decyzja o ew. powołaniu zarządu i/lub dyrektora naczelnego oddziału w Norwegii.

Informacje dotyczące filii firmy:

- nazwa i adres filii;
- zakres działania filii;
- w przypadku powołania zarządu oddziału - nazwiska, adresy oraz daty urodzenia (numery personalne) zarządu oddziału firmy (jeżeli oddział ten posiada zarząd), oraz te same dane dotyczące dyrektora;
- podpis oraz nazwiska i daty urodzenia osób upoważnionych do podejmowania w imieniu oddziału prawnych zobowiązań.

W przypadku, jeśli w oddziale powołano zarząd lub prezesa, co nie jest prawem wymagane - formularz wniosku o utworzeniu oddziału musi być podpisany przez wszystkich członków zarządu, jak również przez prezesa filii.

Filia firmy zagranicznej traktowana jest jako firma norweska i posiada te same przywileje i obowiązki (podatki, księgowość, sprawozdawczość itp.). Różnice wynikają z faktu odmiennej formy prawnej tej spółki i nie są związane z krajem rejestracji spółki matki.

W oddziale firmy zagranicznej nie musi być przeprowadzany audyt, jeżeli obrót oddziału wynosi mniej niż 5mln NOK. Ponadto nie jest wymagane, aby oddział przekazywał do Rejestru Rachunkowego Firm (Register of Companies Accounts) dane o wysokości rocznych obrotów.

Firma zagraniczna (spółka - matka) jest odpowiedzialna za długi oddziału do pełnej wysokości swoich aktywów.

2.1.6. Nostryfikacja zawodów

Niektóre typy zawodów wymagają uprzedniej autoryzacji/uzyskania zezwolenia na ich wykonywanie na terenie Norwegii. Dotyczy to m.in. takich zawodów jak:

- Instruktorzy jazdy
- Lekarze
- Fizykoterapeuci
- Audytorzy
- Księgowi
- Prawnicy
- Maklerzy
- Zarządcy nieruchomości
- i inne

Szczegółowe informacje są udzielane w języku norweskim i angielskim pod numerem 800 33 840 (Narvik Business Hotline).

2.2. Sposoby poszukiwania pracy w Norwegii

2.2.1. Publiczne służby zatrudnienia

NAV– Norweska Organizacja Pracy i Opieki

Biura pracy NAV zapewniają osobom szukającym pracy oferty pracy, dostęp do komputerów/Internetu, dostęp do telefonu/faksu oraz fotokopiarek. Każdy ma prawo zarejestrować się w NAV jako osoba szukająca pracy.

NAV Servicesenter udostępnia przez telefon informacje na temat wolnych miejsc pracy. Tel: (+47) 800 33 166 (poniedziałek – piątek 8.00–18.00). Rejestracji w urzędzie pracy można dokonać, stawiając się osobiście oraz drogą poczty elektronicznej. Adres strony internetowej Norweskiego Urzędu Zatrudnienia: <http://www.nav.no>.

2.2.2. Europejskie Służby Zatrudnienia EURES

Skontaktuj się z doradcą EURES w Twoim kraju, aby uzyskać więcej informacji na temat Norwegii (adresy i telefony kontaktowe doradców EURES w Polsce znaleźć można na stronie <http://www.eures.praca.gov.pl>). Informacji o ofertach pracy szukaj za pośrednictwem wojewódzkich urzędów pracy (mają one dostęp do sieci EURES) lub na stronach internetowych <http://www.eures.europa.eu> i <http://www.eures.no>.

2.2.3. Niepubliczne agencje pośrednictwa pracy

Można się zarejestrować w prywatnych agencjach pośrednictwa pracy. Aby je odnaleźć należy odwiedzić serwis www.gulesider.no (wyszukać hasło „vikarbyrå”).

2.2.4. Prasa

Informacja o ofertach pracy dostępna jest w większości gazet. Największą ogólnokrajową gazetą zamieszczającą ogłoszenia o pracy jest *Aftenposten* - <http://www.aftenposten.no>.

Niedzielne wydanie tej gazety zawiera zazwyczaj zbiorcze zestawienie ogłoszeń z mijającego tygodnia. Ogłoszenia te są również publikowane w Internecie pod adresem www.finn.no/jobb

Wszystkie stanowiska pracy, reklamowane w norweskich gazetach, są również rejestrowane w serwisie ds. zatrudnienia *Jobline* (+47 800 33 166) oraz publikowane w Internecie pod adresem www.nav.no Natomiast serwisy z ogłoszeniami o pracy z wszystkich norweskich gazet są dostępne pod adresem www.norske-aviser.com

2.2.5. Związki Zawodowe

Związki zawodowe stanowią dobre źródło informacji., a wszyscy pracodawcy norwescy powinni mieć podpisaną umowę zbiorową ze związkami zawodowymi. Główna norweska konfederacja związków zawodowych to *Landsorganisasjonen i Norge* (LO). Powyższa organizacja może udzielić informacji o różnych związkach zawodowych, działających w Norwegii.

Dane konfederacji :

LO

Youngsgt. 11, N-0181 Oslo

Tel. +47 23 06 10 50

www.lo.no, lo@lo.no

Inną organizacją związkową działającą w Norwegii jest *Unionen Fagforening*, która oferuje pomoc prawną w zakresie prawa pracy i praw pracowniczych.

Adres związku:

Hakonsgt. 3, 5015 Bergen

Tel. +47 55 30 91 50

www.unionen.no

unionen@fellesforum.hl.no

Jeśli problemem dla Ciebie jest bariera językowa możesz w każdy czwartek między godziną 14.00 a 16.30 porozmawiać po polsku z przedstawicielem związku Unionen Fagforening Panią Magdaleną Cierpiz pod numerem telefonu komórkowego +47 911 80 056 lub bezpośrednio do siedziby związku tel. +47 553 09 166.

2.2.6. Inne sposoby poszukiwania pracy

Internetowe portale pracy

Informacje o większości wolnych miejsc pracy w Norwegii można zazwyczaj znaleźć w Internecie. Największa baza danych z ofertami zatrudnienia jest prowadzona przez Norweski Urząd Zatrudnienia pod adresem : www.nav.no

Informacje na temat warunków pracy i życia w Norwegii można uzyskać na stronie internetowej www.eures.no

Natomiast pod adresem www.stillinger.no znajduje się baza ofert zatrudnienia w Norwegii.

Przykładowe adresy:

<http://www.unginfo.oslo.no> – informacja na temat pracy sezonowej dla studentów w przedszkolach (nie tylko latem), muzeach i innych instytucjach

<http://www.jobbverkstedet.no> – oferty pracy, linki do stron gazet i uniwersytetów

<http://www.jobbnord.no/index.html> – miejsca pracy w państwowych instytucjach

<http://www.jobline.no>

<http://www.jobworld.no> – branża IT

<http://www.stepstone.no>

<http://www.adecco.no> , <http://www.manpower.no> – giełdy pracy czasowej

<http://www.fin.no>

<http://www.jobnew.no/index.htm>

Kontaktowanie się bezpośrednio z firmami

Większość norweskich przedsiębiorstw posiada własne witryny internetowe, które czasami zamieszczają oferty pracy niedostępne w innych miejscach. Stosowne adresy można znaleźć w norweskim wykazie branżowym, zwanym „Yellow Pages”, dostępnym pod adresem internetowym www.gulesider.no

Można bezpośrednio kontaktować się z firmami w celu poszukiwania wolnych miejsc pracy.

<http://www.kvasir.no/firmasok> – adresy firm w Norwegii

2.2.7. Ubieganie się o pracę (wymagane dokumenty – CV, list motywacyjny i inne)

Dokumenty aplikacyjne składane do norweskiego pracodawcy powinny być napisane w języku norweskim, chyba że z oferty wynika, iż można je sporządzić po angielsku. Powinny one składać się z trzech części:

- 1) listu motywacyjnego, w którym należy krótko przedstawić powody naszego zainteresowania ofertą oraz nasze kwalifikacje;
- 2) życiorysu, ujętego w odwrotnym porządku chronologicznym;
- 3) kopii dyplomów i świadectw pracy.

Więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.amb-norwegia.pl/Workinnorway/>

2.3. Warunki pracy

2.3.1. Rodzaje umów o pracę

Niezależnie od tego, czy będziesz zatrudniony/-a na czas nieokreślony lub określony, to zawsze powinieneś/-aś zawrzeć umowę o pracę. Sprawdź wszystkie warunki i regulacje dotyczące Twego stanowiska i upewnij się, że wszystko, co jest napisane w umowie, jest dla Ciebie zrozumiałe. Umowa o pracę powinna zawierać następujące informacje:

- nazwa i adres pracodawcy i pracownika, data rozpoczęcia stosunku pracy oraz określenie miejsca pracy,
- stanowisko i obowiązki pracownika,
- rodzaj zatrudnienia (umowa na czas określony lub nieokreślony),
- termin wypowiedzenia lub data wygaśnięcia umowy o pracę,
- wynagrodzenie i sposób płatności,
- godziny pracy i płatny urlop,
- obowiązujący układ zbiorowy pracy,
- warunki podejmowania pracy za granicą, jeżeli okres zatrudnienia za granicą będzie wynosił więcej niż jeden miesiąc.

Zatrudnienie na czas nieokreślony z reguły rozpoczyna się okresem próbnym. Długość okresu próbnego powinna być określona na samym początku, maksymalny czas trwania okresu próbnego wynosi sześć miesięcy. Podczas okresu próbnego zarówno Ty, jak i Twój pracodawca możecie wypowiedzieć umowę z zachowaniem 14-dniowego terminu wypowiedzenia. Pamiętaj, aby okazać pracodawcy swoją kartę podatkową. W przeciwnym razie pracodawca będzie ustawowo zobligowany do potrącenia 50% podatku z Twego wynagrodzenia.

Norweska ustawa o ochronie pracowników i środowiska pracy (Worker Protection and Working Environment Act – WPWEA) określa przypadki, w których dopuszczalny jest stosunek zatrudnienia na czas określony. WPWEA dopuszcza jednak pewne wyjątki. Tymczasowe (na czas określony) zatrudnienie jest możliwe w przypadku miejsc pracy, które przykładowo tymczasowo się zwolniły w związku z chorobą, urlopem wychowawczym lub z innymi formami nieobecności pracowników. Zatrudnienie na czas określony możliwe jest także w odniesieniu do różnych rodzajów odbywanych praktyk. Ponadto możliwe jest także tymczasowe zatrudnienie, jeżeli jest to „uzasadnione charakterem pracy”, na przykład w przypadku nieoczekiwanego nakładu pracy lub jeżeli praca lub zadanie do wykonania ma czasowy charakter.

2.3.2. Czas pracy

Zgodnie z ustawą normalny czas pracy nie powinien przekraczać 9 godzin dziennie i 40 godzin tygodniowo. W niektórych przedsiębiorstwach w pewnych okolicznościach może być ustalony krótszy czas pracy (przykładowo, gdy rodzice muszą więcej czasu spędzać z dzieckiem). Osoby,

które pracują na różne zmiany lub w weekendy, mogą żądać 36- lub 38-godzinnego tygodnia pracy. Przy szczególnych uzgodnieniach tygodniowy czas pracy może wynosić od 48 do 54 godzin. W takim wypadku pracownik ma prawo do proporcjonalnego skrócenia czasu pracy w następnych tygodniach, w taki sposób, aby przeciętny czas pracy nie przekraczał 40, 38 lub 36 godzin tygodniowo. Każdy pracodawca ma obowiązek nanieść na listę płac liczbę nadgodzin tygodniowo, jak i w skali całego roku.

Czas pracy przekraczający 9 godzin na dobę lub 40 godzin tygodniowo w tym samym zakładzie pracy z zasady uważany jest za pracę w godzinach nadliczbowych. Za pracę w godzinach nadliczbowych musisz otrzymywać wynagrodzenie co najmniej o 40% wyższe niż wynosi zwykłe wynagrodzenie. Dotyczy to osób, które pracują w dzień. Jeśli pracujesz w systemie 11 zmianowym lub w święta albo nocą, a Twój czas pracy przekroczy 36 lub 38 godzin tygodniowo, pozostałe przepracowane przez Ciebie godziny powinny być wynagradzane jako nadliczbowe.

Bliższych informacji na temat tych zasad udzieli Ci Państwowa Inspekcja Pracy (Arbeidstilsynet).

Praca w godzinach nadliczbowych nie może być stałym systemem pracy i z reguły nie może przekraczać 10 godzin w ciągu siedmiu dni, 25 godzin w ciągu 4 kolejnych tygodni i 200 godzin w okresie 52 tygodni. Pracodawca na bliżej określonych warunkach może zawrzeć umowę z mężami zaufania, wybranymi spośród pracowników, o rozszerzonym systemie godzin nadliczbowych.

W wypadku pracownika, pracującego w zredukowanym czasie pracy lub zatrudnionego w niepełnym wymiarze godzin, czas pracy przekraczający czas ustalony, lecz mieszczący się w granicach zwykłego czasu pracy, uważa się za dodatkowe godziny pracy. Zasady pracy w godzinach dodatkowych są takie same jak w wypadku pracy w godzinach nadliczbowych.

Pracodawca jest zobowiązany dopilnować, aby wyznaczone limity godzin nadliczbowych nie zostały przekroczone. Pracodawca prowadzi listy godzin pracy, z których wynika, ile godzin nadliczbowych przepracował dany pracownik.

2.3.3. Urlop wypoczynkowy

Ustawa o urloпах wypoczynkowych zapewnia pracownikom prawo do corocznego urlopu wypoczynkowego i prawo do wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego. Każdy ma prawo do urlopu wypoczynkowego w wymiarze 25 dni roboczych w ciągu jednego roku urlopowego (pokrywającego się z rokiem kalendarzowym). Soboty liczą się także jako dni robocze, chociaż normalnie są wolne od pracy. Pracownicy powyżej 60 lat mają prawo do jednego dodatkowego tygodnia urlopu (6 dni).

Prawo do wynagrodzenia za czas urlopu wypracowuje się w roku kalendarzowym przed rozpoczęciem danego roku urlopowego. Wynagrodzenie za czas urlopu wynosi 10,2% pensji w roku poprzedzającym rok urlopowy. W przypadku osób, które mają powyżej 60 lat kwota ta jest podwyższona o 2,3% od wysokości pensji. Jeśli zakończysz pracę, świadczenie urlopowe powinieneś otrzymać wraz z ostatnią wypłatą wynagrodzenia. Nie masz wówczas prawa do otrzymania świadczenia urlopowego od nowego pracodawcy, dopóki nie nabędziesz uprawnień w nowej pracy.

O terminie wykorzystania urlopu ma prawo decydować pracodawca ale ma on również obowiązek przedyskutowania tego z pracownikiem. W okresie od 1 czerwca do 30 września każdy ma prawo do wzięcia 3 tygodni urlopu bez przerw. Można zażądać wykorzystania reszty przysługującego urlopu w całości. Można żądać od pracodawcy poinformowania o rozpoczęciu okresu wykorzystania urloпów wypoczynkowych na dwa miesiące naprzód.

2.3.4. Wynagrodzenie za pracę

W chwili obecnej w Norwegii nie obowiązują minimalne ustawowe stawki wynagrodzenia. Wysokość Twego wynagrodzenia lub pensji wynikać będzie z zawartych umów płacowych pomiędzy pracodawcą a organizacjami pracowniczymi lub ze specjalnych porozumień płacowych

między pracodawcą a pracownikiem. Płace nie są automatycznie dostosowywane do kosztów utrzymania. Zmiany kosztów utrzymania uwzględniane są przy negocjacjach i przy zawieraniu układów zbiorowych pracy.

W Norwegii obowiązuje ustawa odnosząca się do porozumień płacowych "Lov om allmenngjøring av tariffavtaler". Ustawa ta ma zagwarantować pracownikom-cudzoziemcom traktowanie w zakresie płac i warunków pracy na równi z pracownikami norweskimi.

Stałe pensje z reguły wypłacane są co miesiąc. W niektórych fabrykach obowiązuje płaca akordowa lub forma łączona płacy akordowej i stałej. W przypadku niektórych stanowisk pracy, w szczególności w przypadku zatrudnienia w niepełnym wymiarze godzin, zwyczajowo stosuje się wynagrodzenie godzinowe.

W momencie wypłaty wynagrodzenia otrzymasz rozliczenie pensji, w którym wykazany będzie Twój przychód brutto oraz potrącenia odpowiadające właściwej kategorii podatkowej wykazanej na Twojej karcie podatkowej oraz inne odliczenia (np. suma wolna od opodatkowania ze względu na ilość posiadanych dzieci).

Jako nadgodziny traktowany jest czas pracy wykonywanej na tym samym stanowisku wykraczający poza 9 godzin dziennie lub 40 godzin tygodniowo. Za nadgodziny przypadające w porze dziennej pracodawca musi dopłacić pracownikowi co najmniej 40% normalnego wynagrodzenia. Praca nocą i w weekendy uregulowana jest w specjalnych przepisach. W takiej sytuacji czas pracy przekraczający 36 lub 38 godzin tygodniowo traktowany jest jako nadgodziny.

2.3.5 Państwowa Inspekcja Pracy (Arbeidstilsynet)

Państwowa Inspekcja Pracy obsługuje infolinię obsługiwaną również w języku polskim, gdzie fachowcy odpowiedzą na Twoje pytania o BHP w miejscu pracy, urloпах, czasie pracy, wypowiedzeniu, ergonomii, zagrożeniach związanych z użyciem chemikaliów, dźwigach, maszynach, służbach BHP itp. Zadzwoń do Państwowej Inspekcji Pracy tel. 815 48 222 (koszt rozmowy: 32 øre za minutę) - następnie wybierz cyfrę 1- podaj hasło POLSKI po otrzymaniu odpowiedzi.

Można również przysłać ogólne zapytania pocztą elektroniczną. Na odpowiedź czeka się z reguły około 3 kolejnych dni roboczych. Można napisać maila po polsku, ale wtedy czeka się nieco dłużej na odpowiedź. Adres: svartjenesten@arbeidstilsynet.no
Infolinia czynna jest w piątki od 09.00 do 14.00.

Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu

<http://www.arbeidstilsynet.no/c26840/artikkel/vis.html?tid=42397>

-informacje o warunkach pracy i płacy w Norwegii (strona po polsku)

<http://odin.dep.no/aad/engelsk/bn.html> – Ministerstwo Pracy i Administracji Rządowej

<http://www.arbeidstilsynet.no>

– Norwegian Labour Inspection Authority (Norweska Inspekcja Pracy)

<http://www.arbeidstilsynet.no/regelverk/lover/pdf/7529.pdf>

– obszerne informacje na temat warunków pracy w Norwegii

http://www.arbeidsplassen.no/index_en.shtml

– The European Agency for Safety and Health at Work (

<http://www.arbeidstilsynet.no/publikasjoner/skjemaer/pdf/563eng.doc>

– wzór standardowej umowy o pracę

<http://www.arbeidstilsynet.no/publikasjoner/brosjyrer/pdf/465.pdf> – opracowanie: ustawa o ochronie środowiska i warunkach pracy; ustawa o urlopach wypoczynkowych; po polsku

<http://www.amb-norwegia.pl/Workinnorway/>

<http://www.udi.no/templates/PageURL.aspx?id=4553>

– Norweski Urząd ds. Cudzoziemców, informacje na temat pracy w Norwegii

<http://www.arbeidstilsynet.no/publikasjoner/brosjyrer/pdf/465.pdf> – opracowanie: Ustawa o Ochronie Środowiska i Warunkach Pracy; Ustawa o Urlopach Wypoczynkowych; po polsku

2.4. Podatki

2.4.1. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Wysokość podatków uzależniona jest od wysokości dochodu (progresywna stawka podatkowa). Jeżeli znamy swój roczny dochód brutto, to możemy sobie łatwo obliczyć wysokość podatku do zapłacenia. Przy obliczaniu podatków może być pomocny kalkulator zamieszczony na stronie internetowej: <http://www.dinside.no/php/art.php?id=98508>.

Karta podatkowa

Wszystkie osoby pracujące w Norwegii muszą mieć kartę podatkową (skattekort). Gdy po raz pierwszy starasz się o kartę podatkową otrzymasz numer identyfikacyjny D-nummer lub PESEL norweski (fodselsnummer). Numer ten jest nadrukowany na karcie podatkowej.

W Norwegii we właściwym urzędzie skarbowym należy złożyć wniosek o wydanie karty podatkowej. Potrzebne będą również:

- ważny paszport
- pozwolenie na pobyt lub pracę,
- umowę o pracę,
- D-nummer lub PESEL norweski

Kartę tę należy następnie przekazać pracodawcy. Tak długo, jak długo pracodawca nie otrzyma od Ciebie karty podatkowej, będzie on zobowiązany do potrącenia 50% Twego wynagrodzenia z tytułu należnego podatku. Jest to kwota znacznie większa, niż ta, jaką trzeba by zapłacić na podstawie karty podatkowej.

Norwegia podpisała bilateralną umowę podatkową z innymi państwami EOG (Europejskiego Obszaru Gospodarczego) w celu uniknięcia podwójnego opodatkowania. Aby rozwiązać wszelkie wątpliwości co do swojej indywidualnej sytuacji podatkowej, należy przed wyjazdem nawiązać kontakt z urzędem skarbowym w swoim własnym kraju. Norweskie urzędy skarbowe automatycznie rozpowszechniają aktualizowaną raz do roku broszurę na temat podatków ("Hva blir skatten"). Pracodawca jest zobligowany do potrącenia podatku przed wypłaceniem wynagrodzenia.

W Norwegii podatek dochodowy płaci się w roku bieżącym. Oznacza to, iż zaliczki potrącone z wynagrodzenia wynikają z kalkulacji oczekiwanego dochodu.

Z grubsza licząc, około 35% do 40% dochodu pochłaniają podatki, przy czym w kwocie podatku zawarte jest już ubezpieczenie chorobowe i społeczne. W Norwegii "folketrygden" pokrywa większość wydatków związanych z opieką lekarską, wypadkami, urodzeniem dziecka, zasiłkami dla bezrobotnych, zasiłkami chorobowymi oraz z emeryturami i rentami rodzinnymi. Składki z tego tytułu stanowią 7,8% dochodu rocznego brutto i potrącone są bezpośrednio z dochodu. Nie oblicza się składki przy dochodzie mniejszym niż 39.600 NOK brutto rocznie. Osoby pracujące na

zasadzie samo-zatrudnienia płać składkę w wysokości 11 % dochodu brutto rocznie. Inne osobiste przychody np. emerytury opodatkowane są 3 % składką

Dla cudzoziemców stosuje się 10-procentową standardową ulgę (max. 40.000 NOK), na który można się zdecydować zaraz przy wystawianiu karty podatkowej. Oznacza to, że przed naliczeniem stopy podatkowej od kwoty zarobków brutto potrąca się 10 %. Powyższe zwolnienie ma tylko zastosowanie do osób przebywających w Norwegii krócej niż dwa lata. Dzięki temu w znaczący sposób zmniejszają się miesięczne należności podatkowe. Wpisanie tej ulgi do karty podatkowej pociąga jednak za sobą rezygnację z niektórych innych kwot wolnych od podatku, które można zastosować np. w odniesieniu do dzieci, własności mieszkaniowej i długów. Standardowo podatnik klasyfikowany jest do kategorii podatkowej pierwszej. Są to osoby o wolnym stanie cywilnym i większość par małżeńskich w których oboje małżonkowie mają źródło przychodu. Sklasyfikowanie podatnika w kategorii drugiej zamiast w pierwszej ma miejsce tylko wtedy, gdy pozostaje on w związku małżeńskim, a jego współmałżonek nie pracuje zawodowo a także obejmuje rodziców samotnie wychowujących dzieci. Osoby, którym wysokość płaconych podatków nie jest rzeczą obojętną, mogą sobie obliczyć, która z opcji jest dla nich korzystniejsza i w jaki sposób najlepiej oszczędzać na podatkach. Zeznanie podatkowe (selvangivelse) tj. norweski PIT, zostanie przysłane na zarejestrowany adres w końcu stycznia/na początku lutego, po zakończeniu roku podatkowego. Blankiet norweskiego PIT-u należy wypełnić i odesłać norweskim władzom podatkowym w terminie do 31 marca tego samego roku. Dane odnośnie wynagrodzenia/innych przychodów ze stosunku służbowego, wypłaconych w Norwegii wynika z rocznego zestawienia płac, przychodów i wpłaconych zaliczek podatkowych, które otrzymuje się od pracodawcy. Roczne rozliczenie podatkowe (skatteoppgjør) zostanie przesłane przez władze podatkowe na Twój zarejestrowany adres w październiku następnego roku, po zakończeniu roku podatkowego. Z tego rozliczenia wynikać będzie wysokość dochodu, który był podstawą wymiaru norweskiego podatku, oraz czy zaliczka na podatek wpłacona w przeciągu roku podatkowego była odpowiednia. Rozliczenie podatkowe należy sprawdzić, porównując je z uprzednio złożonym zeznaniem podatkowym. Jeżeli w dokumencie tym są jakieś nieścisłości lub nie zostały w nim uznane jakieś np. zwolnienia, wówczas składa się skargę do „Kemmnerkontoret”.

Pod zamieszczonym adresem internetowym znajduje się norweski ‘PIT’, gdzie dostępny jest także kalkulator podatkowy:

<http://www.skatteetaten.no/Templates/Selvbjetjening.aspx?id=46626&epslanguage=NO>

Więcej informacji dotyczących podatku i jego obliczania jest dostępnych pod adresem:

<http://www.skatteetaten.no/Templates/Artikkel.aspx?id=46708&epslanguage=NO>

<http://www.skatteetaten.no/Templates/GenereltInnhold.aspx?id=9125&epslanguage=NO>

2.4.2. Podatek VAT

Podstawowa stawka podatku VAT (merverdiavgift) od 01 stycznia 2005 roku wynosi 25% w odniesieniu do większości towarów i usług. Niektóre produkty i usługi obłożone są stawkami preferencyjnymi 13% lub 8%. Niektóre z dóbr i usług są wyłączone z naliczania podatku VAT . Kto uchyla się od płacenia wymaganego podatku VAT, może zostać pociągnięty do odpowiedzialności karnej.

Opracowania oraz artykuły dotyczące VATu dostępne są w języku angielskim pod adresem:

<http://www.skatteetaten.no/MondoSearch/search.aspx?id=29566&q=VAT&epslanguage=NO>

2.4.3. Inne podatki i opłaty lokalne

Podatki firm i oddziałów

Norweskie firmy i oddziały firm zagranicznych płacą podatek od dochodu do wysokości 28%. Zgodnie z prawem, rok podatkowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym. Wszystkie firmy i oddziały firm zagranicznych muszą złożyć deklaracje podatkowe do końca lutego danego roku. W specjalnych przypadkach termin ten może zostać przedłużony.

Podatki mogą być opłacone w 4 ratach:

- do 15 lutego,
- do 15 kwietnia,
- do 15 września,
- do 15 listopada danego roku podatkowego.

Wysokość dwóch pierwszych rat jest szacowana przez władze podatkowe na podstawie dochodu uzyskanego w roku ubiegłym. Wysokość dwóch ostatnich rat wyliczana jest na podstawie bieżącego wymiaru podatku i złożonej przez podatnika deklaracji podatkowej. W celu uniknięcia płacenia karnych odsetek połowa szacowanej kwoty powinna być opłacona przed 1 maja.

Firmy rozpoczynające działalność są zobowiązane do zgłoszenia się w Lokalnym Biurze Podatkowym w celu ustalenia szacunkowej wysokości podatku (jest to wynikiem obowiązku opłacania podatku zaliczkowego, którego wysokość w pierwszym roku działalności jest określana przez odpowiednie Biuro).

Adresy poszczególnych Biur są dostępne pod adresem

<http://www.skatteetaten.no/Templates/Fylke.aspx?id=2178&kontor=Fylkesskattekontoret&kontorpageid=2151&kommune=0&epslanguage=NO>

Składki na ubezpieczenie społeczne płacone przez pracodawcę rozliczane są jako procent od wypłaconych wynagrodzeń i są zależne od miejsca prowadzenia działalności gospodarczej. Norwegia została podzielona na strefy ze względu na położenie geograficzne i poziom rozwoju ekonomicznego. W zależności od strefy składki na ubezpieczenie społeczne wahają się w granicach od 0% do 14,1 %

Selvstendig næringsdrivende firma (działalność na własny rachunek)

Prowadzący działalność na własny rachunek jest objęty obowiązkiem podatkowym w stosunku do majątku jak i zysków związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Więcej informacji na temat podatków dla działających na własnych rachunek (self-employed) jest dostępnych pod adresem

<http://www.skatteetaten.no/Templates/Brosjyre.aspx?id=28978&epslanguage=NO&chapter=28979#kapitteltekst>

Zyski z prowadzenia takiej działalności powinny być ujęte w oświadczeniu podatkowym wraz z innymi zyskami, jeśli takie istnieją. Podobnie wszelkiego rodzaju majątek przedsiębiorstwa powinien zostać zgłoszony w odpowiedniej części zeznania. Właściciel Selvstendig næringsdrivende firma jest zobowiązany do opłacania podatku zaliczkowego, który naliczany jest w 4 ratach w oparciu o zyski uzyskane w poprzednich latach. Jeżeli firma jest nowo założona właściciel jest zobowiązany do skontaktowania się z Lokalnym Biurem Podatkowym – Ligningskontoret – w celu ustalenia wysokości podatku zaliczkowego.

Opodatkowanie firm z nieograniczoną odpowiedzialnością (ANS or DA)

Przedsiębiorstwa z nieograniczoną odpowiedzialnością nie są przedmiotem opodatkowania same w sobie. Na właścicieli/partnerów jest nakładany podatek adekwatnie do wysokości ich części

zysków. Jeżeli w danym roku została odnotowana strata może ona zostać odliczona od dochodu właściciela/partnera.

Opodatkowanie udziałowców oraz firm z ograniczoną odpowiedzialnością

Przedsiębiorstwa z ograniczoną odpowiedzialnością są przedmiotem opodatkowania. Zysk firm z ograniczoną odpowiedzialnością obłożony jest stałą stawką podatkową i wynosi 28%.

Osoba będąca udziałowcem i pracownikiem firmy jednocześnie objęta jest obowiązkiem podatkowym na 2 płaszczyznach; podatkiem od osób fizycznych, gdzie opodatkowana jest regularna pensja oraz podatkiem od dywidend.

2.4.4. Władze podatkowe

Władze te są podzielone na dwa 'sektory'. Pierwszy odpowiedzialny jest za naliczanie podatku, drugi natomiast za jego pobór.

The County Tax Assessment Office (Fylkesskattekontoret):

- Udziela informacji lokalnym biurom naliczającym podatek (the local tax assessment offices)
- Nadzoruje rozliczanie podatku VAT w kraju
- Prowadzi kontrole zeznań podatkowych i kont przedsiębiorstw jednoosobowych

The Local Tax Assessment Office (Ligningskontoret) – prowadzi m.in. kontrolę informacji udzielonych w zeznaniach podatkowych i załącznikach.

The County Tax Collection Office (Fylkesskattefogden) – jest odbiorcą podatku VAT i wybranych podatków państwowych. Dodatkowo jest odpowiedzialny za zagadnienia związane z podatkiem od spadku.

The Local Tax Collection Office (Kommunekassereren) – odpowiada za pobór podatku zaliczkowego oraz podatków naliczanych w związku z zatrudnieniem pracowników.

The Central Office for Foreign Tax Affairs – jest odpowiedzialny m.in. za naliczanie podatku przedsiębiorstwom zagranicznym i pracownikom zagranicznym.

Adresy oraz informacje kontaktowe do poszczególnych biur są dostępne pod adresem <http://www.skatteetaten.no/Templates/Adresser.aspx?id=2162&epslanguage=NO>.

2.5. Zabezpieczenie społeczne

2.5.1. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych – beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.1.1. Emerytura

W Norwegii wiek emerytalny osiąga się w wieku 67 lat. Na resztę swego życia emeryci otrzymują emeryturę wypłacaną ze środków państwowego zakładu ubezpieczeń społecznych i emerytalnych. Jeżeli osoba ubezpieczona mimo osiągnięcia wieku emerytalnego kontynuuje pracę zawodową, wówczas może ona gromadzić do 70-go roku życia punkty emerytalne. Emerytura takiej osoby jest zmniejszana o 40 %. Wszystkie osoby zamieszkałe w Norwegii, posiadające co najmniej 3 letni okres ubezpieczenia, mają prawo do minimalnej emerytury. Wysokość emerytury uzależniona jest od długości czasu pracy i wysokości dochodu. Większości emerytów oraz wielu emerytkom przysługuje dziś pełna stawka emerytalna. Wysokość ich emerytur stanowi więc połowę ich wcześniejszych dochodów. Wysokość świadczeń dla grupy osób o niskich dochodach jest – proporcjonalnie rzecz ujmując – wyższa niż grupy osób o wysokich dochodach. Taki stan rzeczy wynika z systemu praw do emerytury dodatkowej. Od 1992 roku rodzice pozostający w domu i opiekujący się dziećmi poniżej siódmego roku życia, dorośli wymagający opieki oraz osoby

upośledzone umysłowo otrzymują co roku trzy punkty emerytalne, co ma im zapewnić prawo do odpowiedniej emerytury, mimo iż nie wykonywali oni pracy zarobkowej.

Emerytura składa się z emerytury podstawowej, dodatkowej i/lub dodatku specjalnego oraz z ewentualnie możliwych dodatków za dzieci i współmałżonka (uzależnione od dochodu). Minimalna emerytura składa się z emerytury podstawowej i dodatku specjalnego. Wysokość emerytury minimalnej należnej emerytom stanu wolnego wynosi 119.820 NOK rocznie. Emerytura minimalna emeryta pozostającego w związku małżeńskim i otrzymującego dodatek za współmałżonka mającego mniej niż 60 lat wynosi 153.228 NOK rocznie. Jeżeli natomiast współmałżonek liczy sobie więcej niż 60 lat, wówczas wysokość należnej emerytury wynosi 206.124 NOK rocznie. Jeżeli obydwójce małżonkowie otrzymują emeryturę minimalną, wówczas każdy z nich otrzymuje emeryturę w wysokości 106 236 NOK rocznie. (wszystkie dane dotyczące wysokości świadczeń emerytalnych odnoszą się do stanu na dzień 1 stycznia 2008 r.). Wiele przedsiębiorstw posiada własne fundusze emerytalne, na które pracownicy mogą wpłacać składki celem podwyższenia swoich przyszłych emerytur. Pracownicy sektora publicznego otrzymują emeryturę, której wysokość wynosi dwie trzecie ich dotychczasowej pensji. Taka wysokość emerytury przewidziana jest także w większości prywatnych funduszy emerytalnych. Niektórzy Norwegowie wpłacają swoje pieniądze do indywidualnych prywatnych funduszy emerytalnych celem dodatkowego zabezpieczenia swoich przyszłych emerytur.

2.5.1.2. Świadczenia z tytułu choroby

Wszystkie zatrudnione osoby, których dochód wynosi co najmniej 33.406 NOK rocznie i pracowały co najmniej 4 tygodnie, od pierwszego dnia choroby mają prawo do zasiłku chorobowego. Dieta pracownicza wynosi 100% ich dochodu i jest wypłacane od pierwszego dnia choroby przez okres 260 dni (52 tygodnie). Dieta w przypadku choroby w pierwszych 16 dni kalendarzowych jest wypłacana przez pracodawcę, a następnie koszty te przejmuje państwowy zakład ubezpieczeń społecznych i emerytalnych. W okresie, kiedy dietę opłaca pracodawca, nie jest wymagany minimalny dochód. Pracodawca przejmuje koszty pierwszych 16 dni kalendarzowych. Potem zasiłek chorobowy jest wypłacany ze środków państwowego zakładu ubezpieczeń społecznych i emerytalnych. Pracownicy mogą otrzymywać zasiłek chorobowy przez okres do jednego roku. Jeżeli po upływie 12 miesięcy pracownik ciągle jeszcze nie jest zdolny do pracy, wówczas może on skorzystać z innych rodzajów wsparcia finansowego oferowanego przez państwowy zakład ubezpieczeń społecznych i emerytalnych.

Osoby prowadzące samodzielną działalność gospodarczą otrzymują od 17-go dnia choroby przez okres 248 dni zasiłek chorobowy w wysokości 65% dochodu uzasadniającego roszczenie emerytalne. Jeżeli osoby prowadzące samodzielną działalność gospodarczą dobrowolnie wpłacają wyższe składki ubezpieczenia, wówczas mogą oni otrzymać od pierwszego dnia choroby 65% dochodu uzasadniającego roszczenie emerytalne lub 100% od 17-go lub pierwszego dnia choroby.

2.5.1.3. Świadczenia z tytułu macierzyństwa / adopcji

Rodzicom płacącym składki na rzecz państwowego zakładu ubezpieczeń społecznych i emerytalnych, którzy przez okres sześciu z dziesięciu miesięcy przed rozpoczęciem urlopu płatnego podjęli pracę zarobkową, przysługuje prawo do świadczeń z tytułu macierzyństwa lub adopcji dziecka do 15 roku życia. Świadczenie to przysługuje przez okres 44 tygodni w przypadku macierzyństwa i płatne jest w 100 %. Na życzenie czas trwania urlopu płatnego może zostać przedłużony do 54 tygodni. Dzieje się to jednak kosztem niższej stawki kompensacyjnej - 80% dochodu. W wypadku adopcji, okres ten wynosi 41 tygodni i może zostać przedłużony do 51 tygodni. Matka musi obowiązkowo wykorzystać trzy tygodnie okresu trwania świadczenia przed rozwiązaniem i przynajmniej 6 tygodni po rozwiązaniu. Sześć tygodni okresu trwania świadczenia jest zarezerwowanych do wykorzystania przez ojca. Zostaje on wówczas w domu i sprawuje opiekę

nad dzieckiem, podczas gdy matka musi wrócić do pracy. Ojcu również przysługuje prawo do świadczenia macierzyńskiego, gdy matka dziecka nie jest w stanie opiekować się z nim z powodu choroby, urazów czy pobytu w szpitalu. Resztę tego okresu rodzice mogą podzielić pomiędzy sobą dowolnie. Matka, której nie przysługuje prawo do wynagrodzenia dziennego, otrzymuje zasiłek macierzyński w wysokości 33.584 NOK a w wypadku adopcji dziecka z zagranicy 38.320 NOK.

2.5.1.4. Renta z tytułu niezdolności do pracy

Świadczenia z tytułu inwalidztwa wypłacane są nieustannie do 67-go roku życia osoby uprawnionej do ich otrzymywania. Świadczenia te składają się z kwoty podstawowej, zasiłku pielęgnacyjnego i z renty z tytułu inwalidztwa. Osobie ubezpieczonej, która ma ograniczone możliwości wykonywania pracy zarobkowej, przysługuje kwota podstawowa i zasiłek pielęgnacyjny. Kwota podstawowa przysługuje, jeżeli inwalidztwo pociąga za sobą znaczne dodatkowe wydatki.

Zasiłek chorobowy jest wypłacany w sytuacji, kiedy osoba niepełnosprawna wymaga specjalnych zabiegów lub opieki. System ubezpieczeń społecznych ma do dyspozycji również środki przeznaczone dla osób niepełnosprawnych do pokrycia wydatków medycznych, kosztów pomocy praktycznej i opieki domowej, kosztów zakupu urządzeń do poruszania się oraz innych urządzeń pomocniczych, ewentualnie także specjalnie wyposażonych pojazdów. Jeżeli wystąpią istotne zmiany stanu zdrowia wpływające na zdolność wykonywania pracy należy dokonać ponownej analizy stanu zaawansowania choroby lub stopnia inwalidztwa.

Osoba ubezpieczona w wieku pomiędzy 18 a 67 lat, której zdolność do pracy w związku z chorobą, odniesionym urazem lub inwalidztwem jest ograniczona o 50%, ma prawo do renty z tytułu niemożności wykonywania pracy zarobkowej, jeżeli w okresie trzech lat przed wystąpieniem niezdolności do wykonywania pracy zarobkowej osoba taka była ubezpieczona na wypadek renty. Świadczenia te są wypłacane tak długo, jak długo osoba pobierająca je jest ubezpieczona lub przysługuje jej prawo do renty dodatkowej; jeżeli przysługuje jej prawo do renty dodatkowej, wówczas oprócz niej wypłacana jest także renta podstawowa obliczona na podstawie lat, w których zebrane zostały punkty.

2.5.1.5. Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Niezależnie od miejsca zamieszkania wszystkie osoby zatrudnione w Norwegii są ubezpieczone w państwowym zakładzie ubezpieczeń społecznych i emerytalnych i przysługuje im prawo do świadczeń z tytułu wypadków przy pracy. Otrzymują one odszkodowanie za wypadek przy pracy, jeżeli doprowadził on do długotrwałego inwalidztwa. Inaczej niż w przypadku zasiłku chorobowego świadczenia z zakresu rehabilitacji, świadczenia wynikające z niezdolności do pracy oraz renta z tytułu niezdolności do pracy mają charakter odszkodowania za wystąpienie szkód niematerialnych. Maksymalna kwota odszkodowania wypłacana przez zakład ubezpieczeń społecznych wynosi 50.109 NOK rocznie

Wszystkie wypadki przy pracy prowadzące do zwolnienia lekarskiego przekraczającego trzy dni lub pociągające za sobą konieczność dokonywania zabiegów lekarskich podlegają rejestracji. Wszyscy pracodawcy są zobowiązani zgłosić lokalnemu zakładowi ubezpieczeń każdy wypadek przy pracy lub każdą chorobę zawodową, która wymaga opieki medycznej i prowadzi do niezdolności do pracy.

2.5.2. Inne świadczenia socjalne – beneficjenci i warunki uzyskania

2.5.2.1. Świadczenia rodzinne

Zasiłek na dzieci

Zasiłek na dzieci odnosi się do dzieci poniżej 18 roku życia posiadających miejsce zamieszkania w Norwegii. Zasiłek na każde dziecko w skali roku wynosi 11.640 NOK.

Świadczenia dla rodziców samotnie wychowujących dzieci

Osoby stanu wolnego (rozwiedzeni, w separacji) samotnie wychowujące dzieci mają prawo do zasiłku na dzieci w wysokości faktycznie wyższej niż ta, na którą opiewa sam zasiłek (zasiłek dodatkowy, jakbyśmy mieli o jedno dziecko więcej). Jest wymagane, aby rodzic był ubezpieczony, przez co najmniej 3 lata przed pobieraniem świadczenia i żeby zarówno rodzic jak i dziecko byli mieszkańcami Norwegii. Świadczenia dla osób samotnie wychowujących dzieci obejmują świadczenia z tytułu opieki nad dziećmi, pomoce naukowe, świadczenia przejściowe oraz dodatki pokrywające koszty przeprowadzki związanej ze zmianą miejsca pracy. Maksymalna stawka roczna świadczeń przejściowych dla osób samotnie wychowujących dzieci wynosi 123602 NOK. Jeżeli osoba samotnie wychowująca dziecko posiada dochód ze stosunku pracy, wówczas świadczenia przejściowe zredukowane są o 40% dochodu przekraczającego kwotę podstawową. Z reguły świadczenia przejściowe wypłacane są do momentu osiągnięcia przez najmłodsze dziecko wieku 8 lat. Okres ten może zostać przedłużony o 2 lata w wypadku pobierania nauki lub nawet o 3 jeśli rodzic ma więcej niż 2 dzieci lub stał się rodzicem samotnie wychowującym dzieci przed 18 rokiem życia. Rodzice samotnie wychowujący dzieci w wieku do lat 3 są ponadto upoważnieni do dodatkowego świadczenia w wysokości 7.920 NOK rocznie. Jest to dodatek wypłacany dla rodzica, bez względu na liczbę posiadanych dzieci.

Świadczenia pieniężne dla rodzin posiadających małe dzieci („kontantstøtte”)

Świadczenia pieniężne z tytułu posiadania dzieci przez rodziny mieszkające w Norwegii wypłacane są rodzinom posiadającym dzieci w wieku 1–3 lat. Głównym warunkiem otrzymywania najwyższej stawki tego świadczenia jest fakt nieuczęszczania przez dziecko do przedszkola dotowanego ze środków publicznych. Jeżeli dziecko chodzi do przedszkola na mniej niż 33 godziny tygodniowo, wówczas rodzinie przysługuje prawo do obniżonej stawki świadczenia.

Zaliczki alimentacyjne dla dzieci

Zaliczki alimentacyjne dla dzieci poniżej 18-go roku życia mieszkających w Norwegii pochodzą ze źródeł państwowego zakładu ubezpieczeń społecznych i emerytalnych. Dotyczą one dzieci niemieszkających z obojgiem rodziców, kiedy obowiązek alimentacyjny jednego z rodziców realizowany jest z funduszu alimentacyjnego. Wysokość zaliczki wynosi 1270 NOK miesięcznie; kwota ta odpowiada minimalnej stawce alimentacyjnej i w 100 % wypłacana jest dla osób o dochodzie niższym niż 143 201 NOK. Przy wyższych dochodach kwota ta jest proporcjonalnie mniejsza, nawet o 50 %. Dochody powyżej 406 400 NOK nie uprawniają do pobierania świadczenia alimentacyjnego.

2.5.2.2. Świadczenia z tytułu bezrobocia

Zasady nabywania norweskiego zasiłku dla bezrobotnych

Osobom, które pracowały zanim straciły pracę i wypracowały określony minimalny dochód, przysługuje prawo do świadczeń z tytułu bezrobocia pochodzących z państwowego zakładu ubezpieczeń i emerytur. We wszystkich miastach i w większych gminach są państwowe urzędy pracy zajmujące się przyznawaniem świadczeń. Bezrobotni składający wniosek o zasiłek dla bezrobotnych muszą się zarejestrować w biurze pośrednictwa pracy jako osoba poszukująca pracy i

zdolna do pracy oraz muszą przyjmować każdą oferowaną im pracę. Wysokość zasiłku dla bezrobotnych uzależniona jest od wysokości wcześniejszego dochodu oraz podlega opodatkowaniu. Zasiłek zostaje wypłacany, jeśli zarejestrowana osoba pozostaje bez pracy przez 4 dni z ostatnich 15 dni. Przy obliczaniu wysokości tego świadczenia uwzględnia się dochód z pracy oraz świadczenia otrzymane w ostatnim roku kalendarzowym (co najmniej 100.218 NOK) lub średni dochód z ostatnich trzech lat (co najmniej 200.436 NOK). Podstawą wyliczenia dziennej stawki zasiłku jest kwota bazowa, uzależniona od naszych wcześniejszych dochodów, która maksymalnie może wynosić 400.872 NOK. Dzienna stopa procentowa wyliczenia zasiłku to 0,24%. Oznacza to że w ciągu roku można otrzymać ok. 62,4 % zasiłku wyliczonego z podstawy naliczenia. Zasiłek dla bezrobotnych wypłacany jest po pięciodniowym czasie oczekiwania na sześć dni w tygodniu.

Osoby które otrzymywały zasiłek dla bezrobotnych przez okres co najmniej 8 tygodni w poprzednim roku są uprawnione do dodatku urlopowego w wysokości 9,5 % otrzymywanego wówczas świadczenia.

Dodatkowo przysługuje 17 NOK dziennie na każde dziecko będące na naszym utrzymaniu poniżej 18 roku życia.

Okres przez jaki można otrzymywać zasiłek dla bezrobotnych jest zależny od wcześniejszego dochodu. Przychód w wysokości co najmniej 133 624 NOK uprawnia do 104 tygodni (2 lata) w przeciwnym wypadku jest to maksymalnie 52 tygodnie (1 rok).

Transfer zasiłku dla bezrobotnych z Polski do Norwegii

Formularze E301 i E303

Zaświadczeniem dotyczącym okresów zaliczanych przy przyznawaniu świadczeń dla bezrobotnych (zasada sumowania okresów zatrudnienia i ubezpieczenia) jest formularz E301.

Jeżeli pracownik był zatrudniony w Polsce, a następnie utracił pracę w innym państwie członkowskim UE, na podstawie formularza E301 może ubiegać się o świadczenie z tytułu bezrobocia w kraju ostatniego zatrudnienia. Formularz E301 jest wydawany w wojewódzkim urzędzie pracy, właściwym dla miejsca zamieszkania:

- na prośbę instytucji właściwej państwa w którym pracownik ubiega się o zasiłek dla bezrobotnych,
- na prośbę pracownika ubiegającego się o świadczenie z ww. tytułu poprzez złożenie wniosku wraz z dołączonymi świadectwami pracy i zaświadczeniem z ZUS potwierdzającym opłatę składek na ubezpieczenie społeczne.

Formularz E303 jest zaświadczeniem wydawanym przez wojewódzkie urzędy pracy w sytuacji zachowania prawa do transferu za granicę zasiłku dla bezrobotnych, przyznanego na podstawie polskiego ustawodawstwa. Jeżeli osoba posiadająca status osoby bezrobotnej z prawem do zasiłku była zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy co najmniej 4 tygodnie, posiada prawo do pobierania swojego zasiłku w kraju, do którego wyjeżdża przez okres 3 miesięcy. Wysokość tego świadczenia jest równa (w przeliczeniu na walutę danego kraju) zasiłkowi wypłacanemu w Polsce. Formularz E303 jest wydawany na prośbę bezrobotnego z prawem do zasiłku po złożeniu wniosku oraz zaświadczenia z powiatowego urzędu pracy, w którym jest zarejestrowany.

[Adresy stron internetowych zawierających więcej informacji z powyższego zakresu](#)

<http://www.trygdeetaten.no/>

<http://odin.dep.no/hd/engelsk/bn.html> – Ministry of Health („Ministerstwo Zdrowia”)

<http://odin.dep.no/sos/engelsk/bn.html>

– Ministry Social Affairs („Ministerstwo Spraw Społecznych”)

<http://www.norway.no/tema/living.asp>

<http://www.shdir.no/index.db2?id=8418&PHPSESSID=a523071ad96af939781997a32c3dbffe>

– Directorate of Health and Social Affairs

http://www.helsetilsynet.no/templates/sectionpage____5499.aspx – Norwegian Board of Health

<http://www.fhi.no/eway/default0.asp?e=0&pid=225> – The Norwegian Institute of Public Health

<http://www.srff.no/english/indexenglish.htm> – The Norwegian State Council on Disability

http://www.trygdeetaten.no/default.asp?strtema=trygdeetaten&path=brosjyrer&path_sub=spr%E5k
– National Insurance Administration (Trygdeetaten)

<http://www.trygdeetaten.no/default.asp?strTema=utland&path=english>

– FFU – National Office for Social Insurance Abroad (Folketrygdkontoret for utenlandssaker).

<http://helseforetak.no/>, <http://www.helsenytt.no/>

3. Warunki życia

3.1. Zakwaterowanie

Wynajem

Większość mieszkańców Norwegii posiada swoje własne mieszkanie bądź własny dom. Dlatego też czasem nie jest łatwo znaleźć mieszkanie do wynajęcia. Aby wynająć mieszkanie, najczęściej daje się ogłoszenie w lokalnej lub regionalnej gazecie lub korzysta się z pośrednictwa maklera nieruchomości. Większość agentów zajmuje się tylko sprzedażą nieruchomości. Maklerów nieruchomości znaleźć można pod hasłem „Eiendomsmejlere”, przykładowo na stronach <http://www.nef.no/medlem/eiendom.html>, <http://www.exact.no/>. Najprościej jest znaleźć mieszkanie z dala od centrów dużych miast, również ceny takich mieszkań są niższe. Informacje o mieszkaniach do wynajęcia znaleźć można również w lokalnych i ponadregionalnych gazetach np. „Aftenposten” (<http://www.aftenposten.no/english/>). Największe norweskie gazety udostępniają również oferty z rynku nieruchomości na swoich stronach internetowych.

W Norwegii zwykle kupuje się domy i mieszkania a nie wynajmuje. Ogłoszenia dotyczące domów i mieszkań do wynajęcia są najczęściej umieszczane w prasie lokalnej, ogólnokrajowej gazecie Aftenposten lub Internecie, patrz WWW.finn.no

Osoba zamierzająca wynająć dom lub mieszkanie powinna zawrzeć umowę najmu z właścicielem domu/mieszkania. Umowy te są zwykle zawierane na rok a potem na okres pięciu lat. Okres wypowiedzenia wynosi zazwyczaj 3 miesiące. Najemcy na ogół wpłacają depozyt w wysokości kwoty dwu-lub trzymiesięcznego czynszu

Przydatne linki:

<http://www.aftenposten.no/english/> – norweska gazeta z informacjami po angielsku

<http://www.norwaypost.no/newdev/cache/cacheView.asp?sUrl=%2Fdefault%2Easp>
– norweska gazeta po angielsku

<http://www.odin.dep.no/odin/engelsk/nytt/index-b-n-a.html> – informacje prasowe

<http://pub.tv2.no/nettavisen/english/> – News in English

Kupno

Jeżeli stać kogoś na kupno mieszkania, wszelkie formalności można załatwić bardzo szybko. Nabycie nieruchomości może być dokonane za pośrednictwem maklera nieruchomości, banku lub pełnomocnika. Norweskie banki udzielają pożyczek, przy których dom lub mieszkanie stanowi zabezpieczenie. Zamierzając kupić mieszkanie, dobrze jest szukać ogłoszeń w lokalnych gazetach. Wykazy domów i mieszkań przeznaczonych na sprzedaż publikowane są również w internecie. Norweskie Stowarzyszenie Maklerów Nieruchomości wydało broszurę „Information for Consumers”, gdzie znaleźć można wiele pomocnych informacji.

Przydatne adresy:

http://forbrukerportalen.no/filer/fil_clearing_house_rapport2003.pdf

Zameldowanie

Obywatele państw: Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Polska, Słowacja, Słowenia i Węgry mogą przebywać na terenie Norwegii na własny koszt do 3 miesięcy w charakterze turysty bądź do 6 miesięcy w charakterze osoby poszukującej pracy (w takim przypadku konieczne jest zarejestrowanie się w charakterze poszukującego pracy w lokalnym Urzędzie Pracy – NAV).

Przydatne adresy <http://www.poland-embassy-no.com/ambasada/r-wydzkons.html>

Podjęcie pracy, nauki, studiów zezwolenia na podstawie tzw. łączenia rodzin obliguje do zarejestrowania się w najbliższym Urzędzie Ewidencji Ludności (Skatteetaten, w którego ramach działa urząd podatkowy, rejestracji ludności, biuro meldunkowe itp.). W zależności od czasu pobytu urząd ten przyznaje tymczasowy numer personalny, tzw. D-numer, bądź też stały numer personalny, tzw. ID-numer. W tym celu należy przedłożyć swój paszport (lub dowód osobisty) i pozwolenie na pobyt. Otrzymuje się wówczas 11 cyfrowy numer, na który składa się data urodzenia i 5 cyfrowy kod. W przypadku zmiany adresu zamieszkania (dotyczy to również wyjazdu z Norwegii) należy powiadomić o tym Urząd Ewidencji Ludności w formie pisemnej (można tego dokonać, wysyłając odpowiedni formularz drogą elektroniczną (dodatkowe informacje, formularze i adresy można znaleźć na stronie internetowej: www.skatteetaten.no)). Otrzymany numer „ID” niezbędny jest do okazania w Urzędach przy różnych okazjach, przykładowo w systemie ubezpieczeń społecznych czy też przy otwieraniu rachunku bankowego. Urząd meldunkowy zazwyczaj przesyła „ID” – Numer w ciągu 14 dni. „D” – Numer przeznaczony jest dla obcokrajowców, którzy planują pobyt krótszy niż 6 miesięcy.

Mieszkania – koszty

Koszty mieszkań są w Norwegii dość wysokie. Domy mają stosunkowo wysoką wartość, mieszkania są przestronne i z powodu niskich temperatur ogrzewane. Wymagania Norwegów co do standardu mieszkań są wysokie, dlatego też trudno jest spotkać w Norwegii mieszkania skromnie wyposażone i po korzystnej cenie. Najwyższe koszty opłat mieszkaniowych są w Oslo i innych dużych miastach. Osoby mieszkające w domach i mieszkaniach w Norwegii muszą się liczyć z następującymi opłatami:

- opłaty podstawowe: woda, ogrzewanie, odprowadzanie odpadów, śmieci itd.,
- podatek gruntowy (w niektórych rejonach).

Więcej informacji:

<http://www.bolignorge.no>

– mieszkania do wynajęcia w Norwegii w różnych przedziałach cenowych,

<http://www.htl.no> – strona warta polecenia dla osób, które szukają mieszkania w Norwegii

<http://www.boligjegeren.no> – pomocna strona informacyjna m.in. z poradami prawnymi

<http://www.hus.no>

– ogłoszenia dotyczące wynajmu mieszkań i sprawy związane z mieszkaniem w Norwegii

<http://www.tinde.com/47/res/buy;main.pl>

– strona o rynku nieruchomości w Norwegii, adresy maklerów nieruchomości

<http://www.notar.no> – prywatni maklerzy nieruchomości w Norwegii

3.2. Prawo jazdy

Podczas pobytu o charakterze turystycznym honorowane jest polskie prawo jazdy. Obowiązuje używanie świateł mijania przez cały rok i pasów bezpieczeństwa na wszystkich siedzeniach pojazdu. Dzieci (dotyczy to również niemowląt) mogą być przewożone tylko w specjalnych dzieciennych fotelikach. Zimą, która w niektórych rejonach Norwegii rozpoczyna się już w październiku i może trwać do maja, bezwzględnie wymagane są opony zimowe z kolcami lub bez (w Oslo i niektórych innych dużych miastach należy opłacić specjalny podatek za jazdę na zimowych oponach z kolcami). Ciężarówki, oprócz zimowych opon, muszą mieć również łańcuchy. W razie braku odpowiednich opon lub innego sprzętu umożliwiającego jazdę w warunkach zimowych policja może zatrzymać pojazd aż do czasu uzupełnienia wyposażenia przez kierowcę. Nieprzestrzeganie przepisów ruchu drogowego (dotyczy to również przepisów parkowania pojazdów) karane jest z całą bezwzględnością. Podstawowy mandat za nieprawidłowe zaparkowanie pojazdu wynosi 500 NOK, za przekroczenie dozwolonej prędkości o 30 km/godz. – ok. 10 000 NOK. Przekroczenie prędkości o więcej niż 30 km/godz. może spowodować utratę prawa jazdy i odholowanie samochodu, co wiąże się z koniecznością opłacenia kosztów parkowania oraz holowania przy odbiorze pojazdu. Za prowadzenie samochodu w stanie wskazującym na spożycie alkoholu grozi kara więzienia, zakaz prowadzenia pojazdów na czas określony oraz wysoka grzywna. Jeśli dojdzie do wypadku drogowego, w którym uszkodzone zostały jedynie pojazdy, wypełnia się na miejscu znormalizowany protokół powypadkowy (*Skademelding* sporządzony w języku norweskim), który podpisany jest przez strony uczestniczące w kolizji (dobrze jest mieć druk protokołu powypadkowego w języku polskim, który dostępny jest w kraju). Wypełniony protokół powypadkowy stanowi podstawę dochodzenia roszczeń związanych z naprawą pojazdu. Protokół nie jest jednak wystarczającym dokumentem do postępowania roszczeniowego, jeśli doszło do wypadku, w którym są ofiary, lub doszło do uszkodzenia ciała u osób w nim uczestniczących. W takich sytuacjach wskazane jest niezwłoczne wezwanie policji (tel. 112) i zabezpieczenie miejsca wypadku.

W Norwegii jest wiele płatnych dróg i tuneli, należy więc mieć przy sobie gotówkę (np. każdorazowy wjazd samochodem osobowym do centralnej części Oslo kosztuje 20 NOK, opłata drogowa może wynosić ok. 40 NOK, za przejazd przez niektóre tunele należy zapłacić ok. 100 NOK). Od tych opłat nie sposób uciec – samochody są fotografowane, a kierowca może być poszukiwany nawet na terenie Polski i zmuszony do zapłacenia kary.

W przypadku korzystania z pojazdu zarejestrowanego poza Norwegią przez okres dłuższy aniżeli dozwolony samochód może zostać odholowany na parking celny, a właściciel otrzyma nakaz płatności cła, należnych podatków oraz wymierzonej grzywny. Szczegółowa informacja dotycząca zasad korzystania na terenie Norwegii z samochodu zarejestrowanego poza tym krajem (nie dotyczy to turystów, lecz osób przebywających w Norwegii ponad 12 miesięcy) znajduje się na stronie internetowej: www.toll.nn (również w języku polskim).

Z dniem 1 stycznia 2005 roku w Norwegii weszły w życie nowe przepisy wykonawcze dotyczące wymiany zagranicznych praw jazdy na norweskie oraz przepisy dotyczące używania zagranicznych praw jazdy na terenie Norwegii.

Jeśli przeprowadzasz się z kraju UE/EOG do Norwegii, nie jest konieczna wymiana posiadanego prawa jazdy na dokument norweski, o ile posiadany dokument prawa jazdy jest ważny. Jeśli chciałbyś jednak dokonać takiej wymiany – jest to możliwe. W takim przypadku należy skontaktować się z najbliższym urzędem „Ruchu Drogowego” (Trafikkstasjon) i tam złożyć wniosek o wydanie norweskiego prawa jazdy. Do wniosku należy dołączyć posiadany dokument prawa jazdy. Na czas oczekiwania na wydanie norweskiego dokumentu wnioskodawca otrzyma tymczasowe prawo jazdy obejmujące te same kategorie, które były zawarte w posiadanym dotychczas dokumencie. Prawa jazdy w tzw. „ciężkich” kategoriach tj. C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D i DE.

Wyżej wymienione dokumenty zachowują swoją ważność przez okres 10 lat od daty osiedlenia się w Norwegii, o ile termin ważności posiadanego dokumentu nie jest krótszy.

Jeżeli zgłosisz wniosek o wydanie norweskiego prawa jazdy obejmującego tzw. „ciężkie” kategorie w zamian za posiadany dokument – norweskie prawo jazdy będzie ważne na okres 10 lat od daty osiedlenia się. Osoba ubiegająca się o wymianę zagranicznego prawa jazdy obejmującego tzw. „ciężkie” kategorie po upływie 10 lat od daty osiedlenia się w Norwegii bądź po upływie ważności posiadanego dokumentu zobowiązana jest do zdania egzaminu praktycznego. Można wymienić posiadane prawo jazdy na dokument norweski w ciągu 1 roku od daty zarejestrowania osiedlenia się w Norwegii. Wniosek o dokonanie wymiany prawa jazdy powinien być złożony kilka miesięcy przed upływem 1 roku od daty osiedlenia się.

Jeżeli osoba zamieszkała na stałe na terenie Norwegii uzyskała prawo jazdy podczas czasowego pobytu za granicą – może dokonać wymiany posiadanego zagranicznego dokumentu, o ile udokumentuje minimum 6-miesięczny pobyt w kraju, gdzie prawo jazdy otrzymała. Wniosek o dokonanie wymiany musi być złożony przed upływem roku od powrotu do Norwegii, a procedura zależna od kraju wydania dokumentu. Informacje dot. prawa jazdy w Norwegii znajdują się na stronach internetowych

<http://www.vegvesen.no>.

Więcej informacji:

<http://odin.dep.no/sd/engelsk/bn.html> – The Ministry of Transport and Communications

http://www.msz.gov.pl/index.php?page=6436&lang_id=pl&bulletin_id=14&document=1808

3.3. System edukacji

Okres obowiązkowej nauki w Norwegii wynosi dziesięć lat i obejmuje naukę na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i średnim. Do momentu ukończenia szkoły średniej edukacja w Norwegii jest bezpłatna. Czesne za uczestnictwo w programach zajęć w ramach szkolnictwa wyższego jest zwykle minimalne. W 1947 roku powołano Państwowy Fundusz Pożyczek Edukacyjnych, który oferuje studentom uczelni wyższych pożyczki i granty na pokrycie kosztów utrzymania. Uzupełnieniem publicznego systemu szkolnictwa są niezależne, prywatne szkoły.

3.3.1. Szkoły podstawowe i gimnazja

W Norwegii funkcjonuje około 3 250 szkół podstawowych i gimnazjów, do których uczęszcza około 620 000 uczniów. Pracuje w nich niemal 60 000 nauczycieli.

Okres obowiązkowej nauki w szkole podstawowej i gimnazjum trwa w Norwegii dziesięć lat i rozpoczyna się w 6. roku życia. Nauczanie na poziomie podstawowym i gimnazjalnym oparte jest na zasadzie równego dostępu dla wszystkich dzieci, dostosowywane jest do indywidualnych potrzeb każdego ucznia i wykorzystuje wspólny program nauczania. Wszystkie dzieci i cała młodzież zaznajamiają się z tą samą wiedzą, kulturą oraz wartościami. Od jesieni roku 2006 kształcenie w szkołach podstawowych i gimnazjach podzielone będzie na dwa etapy: podstawowy

(klasy 1-7) i gimnazjalny (klasy 8-10). Szkoły norweskie bardzo różnią się wielkością: od placówek w słabo zaludnionych rejonach, w których uczniowie z kilku uczą się razem, aż po duże szkoły z kilkuset uczniami w największych miastach. Niektóre szkoły oferują jedynie edukację na poziomie podstawowym, inne są tylko gimnazjami. Jeszcze inne kształcą uczniów we wszystkich klasach 1-10.

Program nauczania

Cele i zasady kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym w Norwegii określone są w narodowym programie nauczania oraz w Ustawie o edukacji. Do przedmiotów wykładanych w norweskich szkołach podstawowych i gimnazjalnych należą: wiedza o Chrześcijaństwie oraz wychowanie religijne i etyczne, język norweski, matematyka, nauki społeczne, rzemiosła rękodzielnicze, nauki przyrodnicze, język angielski, język obcy / konsolidacja językowa (na poziomie gimnazjalnym), muzyka, żywienie i zdrowie, wychowanie fizyczne, przedmiot dodatkowy (na poziomie gimnazjalnym).

Dla dzieci głuchych opracowano program nauczania, w którym pierwszym językiem jest język migowy.

Na jesieni 2006 roku wprowadzony zostanie nowy program nauczania znany jako „promocja wiedzy”, który jasno precyzuje cele, jakie uczniowie muszą osiągnąć na poszczególnych etapach. W rejonach zamieszkałych przez Lapończyków w tym samym czasie wprowadzony zostanie odpowiednik tego programu przystosowany do lokalnych potrzeb. Norweska populacja lapońska ma status populacji rdzennej, w związku z czym ma prawo do indywidualnych lekcji własnego języka. Lapońskim uczniom żyjącym w lapońskich regionach lub też mieszkającym w innych miejscach kraju (i stanowiących grupę przynajmniej 10 osób) przysługuje również prawo uczenia się wszystkich przedmiotów po lapońsku.

Opieka przed i po zajęciach szkolnych

Wszystkie norweskie gminy mają obowiązek realizować w dni powszednie programy opieki dziennej przed i po zajęciach szkolnych dla dzieci z klas 1 – 4. W ramach tych programów należy udostępnić obiekty do zabawy i zaoferować zajęcia kulturalne i rekreacyjne dostosowanych do wieku, fizycznych umiejętności i zainteresowań dzieci. Programy te muszą również oferować właściwe możliwości rozwoju dzieciom niepełnosprawnym

3.3.2. Szkoły średnie

Szkolnictwo średnie obejmuje wszelkie kursy szkolne prowadzące do uzyskania wykształcenia pomiędzy poziomem gimnazjalnym a wyższym w ramach norweskiego systemu szkolnictwa. Legislacja przyjęta w 1994 roku przyznaje każdemu w wieku 16–19 lat prawo do odbycia trzech lat nauki na poziomie szkoły średniej, kończącej się uzyskaniem albo kwalifikacji niezbędnych do podjęcia nauki na uczelniach wyższych, albo kwalifikacji zawodowych, bądź kwalifikacji na niższym poziomie. Wszystkim osobom gwarantuje się przyjęcie do pierwszej klasy o wskazanym we wniosku i wybranym spośród trzech profilu, w ramach której prowadzi się program przygotowujący do dalszych dwóch lat nauki w obrębie tego samego kierunku. Obecnie szkolnictwo średnie zostało zunifikowane, toteż kursy ogólne i zawodowe prowadzone są w tych samych instytucjach. Od jesieni roku 2006 uczniowie będą mogli wybierać spośród 12 profili oferowanych przez szkoły średnie:

- sport i wychowanie fizyczne
- muzyka, taniec i dramat
- przedmiot specjalistyczny
- budownictwo i konstrukcja,

- wzornictwo i rzemiosło
- specjalności elektryczne
- opieka zdrowotna i społeczna
- media i komunikacja
- rolnictwo, rybołówstwo i leśnictwo
- restauratorstwo i przetwórstwo żywności
- usługi, transport i komunikacja
- przedmioty techniczne i produkcja przemysłowa.

Podczas pierwszego roku uczniowie kończą jeden z programów przygotowawczych. Na drugim i trzecim roku uczniowie realizują bardziej specjalistyczne kursy, a w przypadku kursów zawodowych mogą również odbywać praktyki.

Większość z uczniów szkół zawodowych stara się o uzyskanie certyfikatu rzemieślniczego. Zazwyczaj uczą się oni przez dwa lata w szkole, zaś rok spędzają na praktykach w miejscu pracy, w którym następnie pracują przez kolejny rok.

Więcej informacji o szkolnictwie średnim znaleźć można pod adresem <http://www.vilbli.no>.

3.3.3. Kształcenie ustawiczne

Norweski system edukacyjny przywiązuje ogromną wagę do zapewniania możliwości poszerzania wiedzy i zdobywania nowych umiejętności przez całe życie, tak by wszyscy mogli dobrze funkcjonować w społeczeństwie i nadążać za gwałtownie zmieniającymi się warunkami w życiu zawodowym. Pojęcie „kształcenia ustawicznego” obejmuje wszystkie etapy życia, przybiera różne formy i odbywa się na różnych płaszczyznach. W roku 1976 Norwegia jako pierwsze państwo na świecie przyjęła przepisy dotyczące edukacji dorosłych. Programy kształcenia dorosłych oferowane są w ramach państwowego systemu oświaty oraz przez szereg organizacji społecznych. Dziedziny kursów są bardzo zróżnicowane, od zajęć rekreacyjnych po kursy uniwersyteckie i licencjackie.

Stowarzyszenia promujące kształcenie dorosłych

Obecnie w Norwegii istnieje 19 oficjalnych stowarzyszeń promujących kształcenie dorosłych. Zrzeszają one ponad 400 organizacji, w tym partie polityczne, organizacje pracowników i grupy interesów. W roku 2004 w kursach organizowanych przez stowarzyszenia promujące kształcenie dorosłych udział wzięły 633 tysiące dorosłych. Oferowane kursy obejmują szeroką gamę tematów na wszystkich poziomach nauczania. Około 309 000 osób uczestniczyło w kursach na poziomie szkoły średniej, zaś 38 000 uczęszczało na zajęcia na poziomie licencjackim i uniwersyteckim.

Kształcenie na odległość

Kształcenie na odległość jest w Norwegii niezwykle rozpowszechnione. Kursy oferowane przez 13 licencjonowanych, prywatnych instytucji kształcących na odległość kończy rocznie od 20 do 30 tysięcy studentów. Powszechne wykorzystanie w edukacji technologii teleinformatycznych oraz elastyczność właściwa formom uczenia się przy pomocy programów elektronicznych sprawiają, że kształcenie na odległość staje się ważnym narzędziem pozwalającym zaspokoić przyszły popyt na absolwentów wszystkich poziomów i umożliwiającym kontynuowanie nauki.

Więcej informacji na temat kształcenia dorosłych można uzyskać na stronie internetowej: http://www.vofo.no/english/in_english.htm

3.3.4. Szkolnictwo wyższe

W Norwegii działa sześć uniwersytetów, sześć wyspecjalizowanych instytucji uniwersyteckich, 25 kolegiów uniwersyteckich, dwa narodowe instytuty sztuk pięknych oraz 29 prywatnych szkół wyższych. System szkolnictwa wyższego obejmuje wszystkie programy edukacyjne w uniwersytetach i kolegiach uniwersyteckich. Warunkiem wstępu na uczelnie wyższe jest ukończenie trwającej trzy lata szkoły średniej. Z wyjątkiem kilku prywatnych kolegiów uniwersyteckich, wszystkie uczelnie wyższe są państwowe. Jednak pod względem akademickim i administracyjnym każda instytucja posiada znaczną autonomię.

Ludowe szkoły wyższe w Norwegii

W całym kraju funkcjonuje 77 tego typu szkół. Każdego roku kształci się w nich około 6000 studentów, w większości młodych dorosłych między 18 a 25 rokiem życia, którzy ukończyli poziom szkoły średniej. Kilka ludowych szkół wyższych oferuje również krótkie kursy dla osób starszych, a cztery szkoły – specjalne programy dla niepełnosprawnych. Studenci z zagranicy stanowią około 10% studentów uczących się w szkołach ludowych. Ludowe szkoły wyższe są typem lokalnej akademii wzbogacania wiedzy. Obejmują one małe społeczności studentów, którzy mieszkają razem w kampusie. Studentom przekazywana jest wiedza holistyczna. Programy te mają na celu zachęcać ich do indywidualnego, społecznego i akademickiego rozwoju. Wszystkie szkoły są niewielkie i zwykle przyjmują około 60–100 studentów. Ludowe szkoły wyższe nie nadają stopni naukowych ani nie przeprowadzają formalnych egzaminów. Choć po zakończeniu nauki studenci otrzymują dyplom, nie nabywają oni formalnych kwalifikacji, jakie uzyskiwane są w ramach publicznego systemu edukacji.

3.3.5. Studia w Norwegii dla cudzoziemców

Norweski system szkolnictwa wyższego wchodzi w skład sieci instytucji obejmujących kraje nordyckie, Unię Europejską, Państwa Nadbałtyckie i kraje Europy Wschodniej oraz ma długą tradycję współpracy z instytucjami w krajach rozwijających się. Polityka dotycząca studentów z zagranicy przyznaje pierwszeństwo solidarności i uczestnictwu w globalnym rozwoju.

Uczelnie wyższe w Norwegii chętnie przyjmują wnioski od uprawnionych studentów z całego świata. Na tym poziomie systemu edukacyjnego kształci się ponad 9000 obywateli obcych państw. Studenci z zagranicy mogą składać podania o przyjęcie na różnorakie studia licencjackie i magisterskie. Niektóre uniwersytety i kolegia oferują specjalnie zaprojektowane programy dla zagranicznych studentów. Językiem wykładowym jest na nich język angielski, a uczestnictwo w nich nie jest warunkowane stałym pobytem w Norwegii.

Za studentów z zagranicy uznawani są wszyscy studenci nie posiadający zezwolenia na stały pobyt w Norwegii. Wyróżnia się trzy kategorie zagranicznych studentów: studenci samofinansujący się, studenci kształcący się w ramach programów wymiany oraz studenci uczestniczący w różnorodnych programach stypendialnych. Uczestnictwo w programach wymiany i stypendialnych jest zwykle określone na podstawie państwowych i regionalnych umów dwustronnych oraz jest warunkowane spełnieniem wymogów kwotowych (odgórnie ustalone limity miejsc). Udział w wielu dotowanych programach jest ograniczony do wnioskodawców z wybranych krajów.

Warunki przyjęcia

Wszyscy studenci z zagranicy muszą spełniać takie same podstawowe kryteria przyjęcia na studia, jak studenci norwescy. Wymogi te różnią się w zależności od kraju, w którym kandydat ukończył edukację na poziomie podstawowym i średnim. Od kandydatów wymaga się zwykle ukończenia nauki na poziomie szkoły średniej. Ponadto na pewnych kierunkach obowiązują specjalne warunki

przyjęcia. W niektórych przypadkach nieformalne kwalifikacje lub doświadczenie zawodowe mogą stanowić jedno z kryteriów przyjęcia na studia. Studenci wnoszący o przyjęcie na studia magisterskie muszą udokumentować odbycie wymaganej liczby lat na studiach na poziomie uniwersyteckim.

W norweskim sektorze szkolnictwa wyższego wprowadza się nową strukturę nadawania stopni naukowych zapożyczoną z tzw. Systemu Bolońskiego. Od jesieni 2003 roku przyznawane stopnie naukowe będą obejmowały stopień licencjata (studia trzyletnie), stopień magistra (dodatkowe dwa lata) oraz stopień doktora (kolejne trzy lata). Na kilku kierunkach studenci będą kształcili się w zintegrowanym systemie pięcioletnim (magisterium). W przypadku niektórych specjalistycznych programów, takich jak medycyna, nauki weterynaryjne, psychologia i teologia będzie obowiązywać odmienna struktura stopni naukowych.

Od wszystkich studentów kształcących się na norweskich uczelniach wymagana jest dobra znajomość języka angielskiego. Studenci z zagranicy, którzy nie są rodzimymi użytkownikami języka angielskiego, muszą udokumentować swoją biegłość w tym języku. Natomiast w przypadku przyjęcia na studia licencjackie, obowiązani są oni ukończyć program przygotowawczy w języku norweskim przed podjęciem studiów, chyba że potrafią udokumentować dobrą znajomość języka norweskiego. Program przygotowawczy, który zwykle trwa dwa semestry, obejmuje kurs języka norweskiego oraz kurs wiedzy o kulturze i życiu w społeczeństwie norweskim..

Finansowanie

W norweskich państwowych uczelniach wyższych nie pobiera się czesnego, choć na większości z nich wprowadzono obowiązek uiszczania niewielkiej semestralnej opłaty rejestracyjnej. Granty na utrzymanie przyznawane są tylko zagranicznym studentom przyjętym na wybrane programy stypendialne. Studenci utrzymujący się z własnych środków muszą udokumentować, że posiadają minimum 80 000 NOK (ok. 10 000 EUR) na każdy rok akademicki.

Obywatele obcych państw należący do poniższych kategorii mogą starać się o przyznanie pożyczek studenckich lub stypendiów z Państwowego Funduszu Pożyczek Edukacyjnych:

- obywatele państw nordyckich,
- obywatele państw należących do EOG,
- obywatele krajów Europy Środkowej i Wschodniej oraz krajów rozwijających się,
- uchodźcy polityczni oraz osoby, którym zezwolono na pobyt ze względów humanitarnych,
- imigranci

Pozwolenie na pobyt w Norwegii jako student

Aby uzyskać pozwolenie na pobyt w Norwegii jako student lub uczeń należy spełnić pewne wymogi.

- Zostać przyjętym na studia na uniwersytecie lub szkole wyższej zatwierdzonej przez władze norweskie, na podstawie pozwolenia wydanego po przedłożeniu formularza podaniowego.
- Być w stanie sfinansować swoje studia. Należy wypełnić odpowiedni formularz.
- Załatwić sobie zakwaterowanie na okres studiów
- Studiować w pełnym wymiarze godzin

- Przedłożyć kompletny plan swoich studiów w Norwegii. Należy wypełnić następujący formularz: study plan for students

Po ukończeniu studiów można starać się o pozwolenie na pracę w Norwegii.

Informacja (w jęz. polskim) Urzędu ds. Cudzoziemców (UDI) nt. pozwolenia na pobyt na okres studiowania w Norwegii: http://www.udi.no/upload/Faktaark/Polsk/Studenter_polsk.pdf

Utlendingsdirektoratet (Urząd d/s Cudzoziemców),
Postboks 8108 Dep., 0032 Oslo, Norge
Adres dla odwiedzających: Hausmannsgate 21, Oslo
Telefon 23 35 15 00, faks 23 35 15 01, e-post: udi@udi.no
Dział Informacji: Telefon: 23 35 16 00, e-post: ots@udi.no
Adres internet: www.udi.no

Linki do artykułów o studiach w Norwegii, zamieszczonych na Onet.pl w dniach 10.04 i 11.04.2007 r.:

<http://wiadomosci.onet.pl/1403921,242,kioskart.html>
<http://wiadomosci.onet.pl/1403921,242,2,kioskart.html>

Portal informacyjny o studiach w Norwegii po angielsku: <http://www.studyinnorway.no>

Procedura starania się o pobyt w Norwegii jest dla wszystkich studentów - cudzoziemców taka sama: należy najpierw osobiście nawiązać kontakt z instytucją/uczelnią, otrzymać od niej pisemne potwierdzenie chęci goszczenia nas jako studenta (tzw. acceptance letter), określić formę płatności (czyli albo samemu opłacić studia, albo wystąpić o stypendium norweskie) i dopiero potem oficjalnie wystąpić do władz norweskich (poprzez złożenie wszystkich niezbędnych dokumentów, m.in. wspomnianego wyżej acceptance letter, w dziale konsularnym Ambasady - tel.: 22 629 09 36) lub w pozostałych Konsulatach, o pozwolenie na pobyt na czas studiowania.

Do wniosku o pozwolenie na pobyt w charakterze studenta należy załączyć następujące dokumenty x 2:

- Wypełniony blankiet wniosku ze zdjęciem
- Kopię paszportu
- Dokumentację potwierdzającą przyjęcie na studia na uczelni zatwierdzonej przez władze norweskie
- Plan przebiegu studiów
- Dokumentację dotyczącą posiadanych środków na utrzymanie pożyczki z norweskiej LÍnekassen (Kasy Pożyczkowej dla osób kształcących się na poziomie szkoły średniej lub wyższej) lub wkładu pieniężnego na koncie bankowym w Norwegii)
- Dokumentację odnośnie posiadanego zakwaterowania/mieszkania
 - oraz ważne ubezpieczenie zdrowotne -ang/nor

Wymogi odnośnie dokumentacji są różne, zależnie od kraju pochodzenia studenta. Wymogi te mogą również ulec zmianom. W stosunku do obywateli krajów należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA) obowiązują odrębne zasady. W celu uzyskania dodatkowych

informacji można skontaktować się z najbliższą norweską placówką dyplomatyczną. Przebywając w Norwegii, można skontaktować się z policją lub Urzędem d/s Cudzoziemców (UDI).

Stypendia:

O stypendium można się starać:

1. Poprzez Polskie Ministerstwo Edukacji, Departament Współpracy z Zagranicą, Al. Szucha 25, 00-918 Warszawa, tel. 22 628 04 61.

Polska ma podpisaną umowę stypendialną z Norwegią, ale ilość przyznawanych dorocznie grantów jest niewielka – ostatnio 5 osób rocznie – i dotyczy tylko studentów z wybitnymi osiągnięciami.

2. Bezpośrednio kierując się do danej uczelni norweskiej – przynajmniej cztery największe uniwersytety w Norwegii dysponują swoją pulą stypendiów. Są to uniwersytety w:

Oslo: <http://www.uio.no>

Bergen: <http://www.uib.no>

Trondheim: <http://www.ntnu.no>

Trømso: kons.utl.stud.@adm.uit.no

3. Korzystając ze specjalnych programów:

- Program Sokrates-Erasmus: <http://siu.no>
- Program Sokrates/Erasmus – bezpośredni link z wersją angielską:
 - <http://europa.eu.int/comm/education/erasmus.html>
- Program Leonardo da Vinci: www.leonardodavinci.no
- Funding programmes:
 - <http://www.lanekassen.no>
 - <http://www.nordenedu.net>
 - <http://www.forskningsradet.no>

Adresy największych uniwersytetów w Norwegii:

University of Oslo:

Department of International Relations

P.O. Box 1081 Blindern

N-0317 Oslo

Phone: +47 22 85 88 50

fax: +47 22 85 88 85

e-mail: international@admin.uio.no

<http://www.uio.no>

University of Bergen:

Office for Foreign Students

Langesgate 3

N-5020 Bergen

Phone : +47 55 58 90 22

Fax: +47 55 58 90 25

<http://www.uib.no>

Norwegian University of Science and Technology (NTNU) in Trondheim: International Department

Høgskoleringen 1

N-7034 Trondheim

Phone: +47 73 59 57 00

fax: +47 73 59 52 10

<http://www.ntnu.no>

University of Tromsø:

Study Department

N-9037 Tromsø

Phone: +47 77 64 40 00

fax: +47 77 64 49 68

e-mail: kons.utl.stud@adm.uit.no

Oslo School of Architecture:

<http://www.aho.no>

Norwegian School of Economics and Business Administration:

<http://www.nhh.no>

Norwegian University of Sport and Physical Education:

<http://www.nih.no>

Agricultural University of Norway:

<http://www.nlh.no>

Norwegian State Academy of Music:

<http://www.nmh.no>

Norwegian School of Veterinary Science:

<http://www.veths.no>

Więcej informacji:

<http://www.amb-norwegia.pl/education/>

<http://study-norway.net.html> (portal informacyjny o studiach w Norwegii po angielsku)

<http://www.samordnaopptak.no/english/index03.html> (The Norwegian Universities and Colleges Admissions Service)

<http://www.siu.no/vev.nsf/o/english>

(The Norwegian Centre for International University Cooperation)

<http://www.study-norway.net/> (Studying in Norway)

Student loans and stipends

http://www.lanekassen.no/templates/SectionPage_____5332.aspx

<http://odin.dep.no/ufd/engelsk/bn.html> – Ministry of Education and Research

<http://skolenettet.ls.no/>, <http://www.you.ls.no/> – informacje na temat systemu edukacji w Norwegii

<http://www.studieguiden.no/>, <http://www.e4u.no/e4u/show.do?implId=18&articleid=289>

– informacje na temat studiów

3.4. Uznawalność dyplomów i kwalifikacji dla celów zawodowych

W przypadku uznania do celów zawodowych, należy rozróżnić uznanie kwalifikacji do pracy w zawodach regulowanych od uznania kwalifikacji do pracy w pozostałych zawodach. W przypadku zawodów regulowanych obowiązują odpowiednie dyrektywy UE. W przypadku zawodów, które nie są regulowane, kwalifikacje uznaje pracodawca. Zawód regulowany to taki zawód, którego wykonywanie jest uzależnione od spełnienia wymagań kwalifikacyjnych i warunków określonych w odrębnych przepisach. Każde państwo członkowskie UE samo określa,

czy dany zawód jest regulowany czy też nie. Dlatego też należy w każdym przypadku dowiadywać się w ośrodku informacji (contact point) danego państwa, czy dany zawód jest regulowany:

Contact point – Norwegia

Ms. Luna Lee SOLHEIM
Ministry of Education, research and Church Affairs
P.O. Box 8119
N-0032 OSLO
tel.: 47-22 24 79 23
fax.: 47 – 22 24 27 33
e-mail: lls@kuf.dep.no

Contact information NOKUT
Postboks 1708 Vika, 0121 Oslo
Kronprinsens gate 9, Oslo
tel:+ 47 21 02 18 00
fax: + 47 21 02 18 01
Serwis telefoniczny:
pon-czw: 12:00-15:00
tel: : 21 02 18 60
E-mail: Postmottak@nokut.no

<http://www.nokut.no> – sprawdzanie kwalifikacji obcokrajowców

Biuro Uznanalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej

ul. Smolna 13, 00-375 Warszawa
Tel.+48 22 826-74-34
Fax: +48 22 826-28-23
e-mail: biuro@buwiwm.edu.pl
<http://www.buwiwm.edu.pl>

3.5. Kursy języka narodowego

W Polsce prowadzi się naukę języka norweskiego w Towarzystwie Polsko-Norweskim w Warszawie, na wybranych uczelniach wyższych, w szkole średniej (jak dotąd jedynej) w Warszawie oraz w prywatnych szkołach językowych.

Z podręczników w języku Polskim na rynku jest dostępny obecnie tylko jeden "**Język norweski dla początkujących. Vil du laere norsk?**" Stanisława Łęckiego. Podręcznik zawiera 25 lekcji, dialogi i teksty przybliżające Norwegię, ćwiczenia, wymowy, gramatykę, transkrypcję oraz kasetę audio.

Wydano również "**Mini rozmówki norweskie**", przeznaczone przede wszystkim dla turystów wyjeżdżających na krótki pobyt do Norwegii. Zawierają zasób pytań, odpowiedzi, słów i zwrotów umożliwiających porozumiewanie się w podstawowym zakresie w typowych sytuacjach związanych z pobytem za granicą.

Kursy języka norweskiego w Towarzystwie Polsko-Norweskim w Warszawie, ul. Bracka 5 /10, II p. tel.: 022 621 29 92 lub 628 45 54. Sekretariat czynny:
od poniedziałku do czwartku w godzinach 16.00-19.00, piątek w godzinach 15.00-18.00

Towarzystwo Polsko-Norweskie nieprzerwanie od roku 1963 organizuje kursy języka norweskiego, prowadzone przez kadrę własnych lektorów (w tym Norwegów), na trzech poziomach nauczania: podstawowym, zaawansowanym i konwersacyjnym.

Zespół Szkół im. Bohaterów Narwiku w Warszawie Lektorzy Towarzystwa od 10 lat prowadzą też zajęcia fakultatywne z języka norweskiego w Zespole Szkół im. Bohaterów Narwiku w Warszawie, przy ul. Gładkiej 16. Obecnie zajęcia te – jeden raz w tygodniu dwie godziny lekcyjne – prowadzone są na poziomie II klasy Liceum Ogólnokształcącego.

Skandynawistyka:

Uniwersytet im. A. Mickiewicza

Katedra Skandynawistyki i Baltologii
(Department of Scandinavian and Baltic Studies)
Al. Niepodległości 4, 61-874 Poznań
tel. (61) 853 73 24, 852 11 91, 829 40 00, 829 35 87

Uniwersytet Gdański

Katedra Skandynawistyki
ul. Wita Stwosza 55, Gdańsk
tel. (58) 341 52 41, 552 91 22

Uniwersytet im. M. Kopernika

Zakład Historii Nowożytnej i Historii Krajów Skandynawskich
Pl. Teatralny 2A, 87-100 Toruń
tel. (56) 622 73 89, 622 73 95

Uniwersytet Warszawski

Instytut Germanistyki
ul. Browarna 8/10, 00-311 Warszawa

Centrum Skandynawistyczne Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej (SWPS) w W-wie

Od roku akademickiego 2004/2005 działa trzyletnia Szkoła Języka Szwedzkiego, a od roku 2005/2006 rozpocznie działalność Szkoła Języka Duńskiego i Norweskiego.

Więcej informacji pod adresem: <http://www.swps.edu.pl/>

Więcej informacji:

<http://www.amb-norwegia.pl>

<http://www.uio.no/iss/iss.html>

Przykładowe kursy języka norweskiego w prywatnych szkołach językowych:

Akcent Szkoła Języków Obcych

os. Zygmunta Starego 6, Poznań
biuro@akcent-poznan.com.pl
<http://www.akcent-poznan.com.pl>
tel. 061 822 57 61

Europoliglota Ośrodek Nauczania Języków Obcych

ul. Wielka 21, Poznań
szkola@europoliglota.poznan.pl
<http://www.europoliglota.poznan.pl>

tel. 061 851 60 35

Akademia Języków Obcych "Eurolanguage"

ul. Łąkowa 8, 50-036 Wrocław,

tel. 364 62 52, 364 62 53

e-mail: ajo@abor.com.pl

Skandia – Sprogskole

al. Wojska Polskiego 107/109, Szczecin

tel. 091 461 62 75

„OMNIA” Ośrodek Nauczania Języków Obcych

al. Wojska Polskiego 63, Szczecin

tel. 091 433 89 66

<http://www.omnia.home.pl>

omnia@home.pl

3.6. System opieki zdrowotnej

3.6.1. Ogólne zasady dostępu do usług medycznych

Obywatele państw UE/EOG (w tym także państw-członków UE/EOG od 1 maja 2004 r., a więc Polski) objęci systemem ubezpieczenia zdrowotnego w kraju zamieszkania mają zagwarantowany dostęp do pomocy medycznej w nagłych przypadkach na terenie Norwegii na takiej samej zasadzie, jak osoby objęte norweskim systemem ubezpieczenia zdrowotnego – po okazaniu **Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ)**. W Polsce karty wydają terenowe oddziały NFZ www.nfz.gov.pl

W Norwegii uzyskanie porady medycznej związane jest z opłaceniem tzw. udziału własnego (opłata zryczałtowana nie podlegająca refundacji). Dotyczy to również osób objętych norweskim systemem ubezpieczenia zdrowotnego.

Przykładowe wysokości udziału własnego: wizyta u lekarza podstawowej opieki 125 NOK w ciągu dnia, 210 NOK wieczorem, w nocy oraz w dni świąteczne (wizyta domowa odpowiednio 170 NOK, 280 NOK). Wizyta u lekarza specjalisty w ciągu dnia 265 NOK.

Leczenie stomatologiczne jest pełnopłatne. Dzieci do lat 7 otrzymują wszystkie świadczenia medyczne bezpłatnie. Koszty leczenia w Norwegii są bardzo wysokie (pełna cena wizyty u lekarza internisty to 400–600 NOK, u stomatologa 1000–1500 NOK, koszt jednej doby w szpitalu – ok. 3000 NOK, bez zabiegów i operacji).

Osoby nie objęte systemem ubezpieczenia zdrowotnego w kraju zamieszkania powinny przed przyjazdem do Norwegii wykupić stosowną polisę ubezpieczeniową obejmującą minimum koszty leczenia i następstwa nieszczęśliwych wypadków.

3.6.2. Ubezpieczenie zdrowotne

Brak informacji.

3.6.3. Dokumenty niezbędne do uzyskania świadczeń medycznych w Norwegii

Z dniem 1 stycznia 2006 r. nastąpiły istotne zmiany dotyczące dokumentów niezbędnych do uzyskania świadczeń medycznych w krajach UE/EOG. Dotychczasowy papierowy formularz E 111 przestał obowiązywać, zastąpiony przez plastikową Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego (EKUZ).

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie jest jednak dowodem ubezpieczenia w Narodowym Funduszu Zdrowia uprawniającym do świadczeń zdrowotnych na terytorium Polski. Oznacza to, że osoba ubezpieczona w NFZ może posługiwać się EKUZ wyłącznie w innych państwach członkowskich.

EKUZ zawiera następujące informacje:

- Imię,
- Nazwisko
- Datę urodzenia
- PESEL
- Numer identyfikacyjny instytucji, która wydała Kartę,
- Numer identyfikacyjny Karty
- Data ważności Karty

Informacje te, to jedyne dane zawarte na Karcie. Każde państwo członkowskie wydaje Kartę we własnym języku urzędowym, zawierającą ten sam zestaw danych.

Prawo do otrzymania Europejskiej Karty Ubezpieczenia Zdrowotnego mają osoby ubezpieczone w Narodowym Funduszu Zdrowia. Każda osoba ubezpieczona, także członek rodziny, otrzymuje własną Kartę. A zatem, gdy np. na wakacje wyjeżdża czteroosobowa rodzina, każdy jej członek, w tym dzieci, powinien zaopatrzyć się w EKUZ.

Karta jest wydawana osobom wyjeżdżającym czasowo do innego państwa członkowskiego, np.:

- w celach turystycznych;
- w celu odwiedzenia rodziny lub znajomych;
- w związku z krótką podróżą służbową;
- w celu podjęcia studiów;
- pracownikom oddelegowanym do pracy za granicę przez polskiego pracodawcę.

Europejska Karta Ubezpieczenia Zdrowotnego nie przysługuje osobom, które przestały podlegać polskiemu ustawodawstwu, np. w związku z podjęciem pracy w innym państwie członkowskim, oraz osobom, których ubezpieczenie w NFZ wygasło.

Aby otrzymać Europejską Kartę Ubezpieczenia Zdrowotnego należy złożyć wniosek w Oddziale Wojewódzkim lub Delegaturze Narodowego Funduszu Zdrowia właściwym ze względu na miejsce zamieszkania. Wniosek można otrzymać w Oddziale lub Delegaturze albo pobrać na stronie <http://www.nfz.gov.pl/ue/index.php?katnr=5&dzialnr=4&artnr=1828>

Wypełniony wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w Oddziale w jeden z następujących sposobów:

- osobiście;
- pocztą;
- faksem.

[Adresy i numery telefonów Oddziałów Wojewódzkich NFZ i Delegatur](#)

EKUZ, podobnie jak dotychczasowy formularz E 111, uprawnia do korzystania z niezbędnych świadczeń zdrowotnych w innym państwie członkowskim w takim zakresie, który umożliwi kontynuowanie zaplanowanego pobytu w tym państwie w bezpiecznych warunkach z medycznego punktu widzenia. EKUZ nie daje żadnych uprawnień, jeżeli celem podróży jest odbycie planowego leczenia. Karta uprawnia do korzystania w innych państwach z opieki tylko tych placówek, które działają w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia. Za leczenie prywatne pacjent musi zapłacić we własnym zakresie. W większości państw także placówki, działające w ramach powszechnego systemu ochrony zdrowia, pobierają pewne opłaty od ubezpieczonych. EKUZ nie zwalnia z poniesienia tych kosztów.

Więcej informacji:

<http://www.nfz.gov.pl/ue>

<http://odin.dep.no/hd/engelsk/bn.html> – Ministry of Health (Ministerstwo Zdrowia)

<http://odin.dep.no/sos/engelsk/bn.html> – Minister of Social Affairs (Ministerstwo Spraw Społecznych)

Staż zawodowe

Informacje na temat możliwości odbycia staży zawodowych w Norwegii można znaleźć na stronie www.karrierestart.no. Znajduje się tam przegląd firm zgłaszających zapotrzebowanie na zatrudnienie stażystów. Studenci/poszukujący pracy mogą bezpośrednio kontaktować się z pracodawcami

Strona nt. stażu w Norwegii dla lekarzy <http://www.med.uio.no/turnus/index.html>

http://www.shdir.no/vp/multimedia/archive/00001/IS-9_2005_1445a.pdf - informator w j. norweskim **Turnustjenesten for leger Saksnummer: 05/1666**

Staż zaczyna się dwukrotnie w ciągu roku: 15 sierpnia i 15 lutego. Zarejestrować się trzeba poprzez internet odpowiednio wcześniej. Terminy zapisania się na staż rozpoczynający się :

- 15 sierpnia - do 1 listopada poprzedniego roku
- 15 lutego - do 1 maja poprzedniego roku

Data przygotowania informacji:

Wrzesień 2008 r.

Osoba przygotowująca informacje:

Doradca EURES Ewa Staniewicz z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku